

TRŽIŠKI TEKSTILEC

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI BOMBAŽNE PREDILNICE IN TKALNICE TRŽIČ

Miran Potrč v BPT

V četrtek, 22. avgusta, je obiskal naše podjetje član Izvršnega komiteja CK ZKS tov. Miran Potrč, ter se s političnim aktivom BPT pogovarjal o samoupravljanju v OZD in gospodarski problematiki. V razgovoru so sodelovali tudi sekretar Občinske konference ZKS Tržič tov. Janez Piškur, predsednik štaba za usmerjanje TOZD pri Občinski konferenci ZKS Tržič tov. Viktor Kralj ter tov. Testič, strokovni svetovalec pri Izvršnem komiteju za področje samoupravljanja.

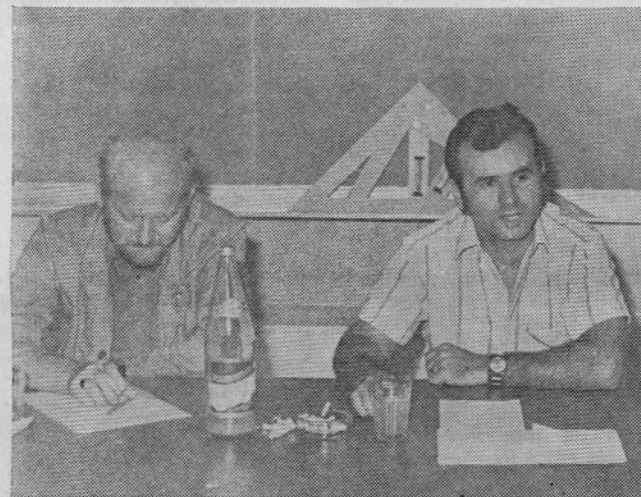
V uvodu je tov. Breda Korosec obrazložila potek in način konstituiranja podjetja v OZD, govorila je o sistemu samoupravljanja, delegatskem sistemu ter ostalih vprašanih v zvezi z uveljavljanjem nove ustave v naš samoupravni mehanizem. O gospodarski problematiki, poslovanju podjetja in integracijskih gibanjih je podal informacijo glavni direktor tov. Lončar, predstavniki družbenopolitičnih organizacij BPT pa so govorili o delovanju Zveze komunistov, sindikata in Zveze mladine.

V svojem izvajanju se je tov. Potrč najprej pohvalno izrazil o razvoju podjetja in skrbi za delavce pri tem pa poudaril, da morajo biti tudi samoupravni odnosi skladni z navedenima dvema komponentama. Dejal je, da ne more reči, da na področju samoupravljanja v BPT nismo napravili pomembnih korakov naprej, vendar pa nismo dosledno izpeljali zahtev, ki jih določa ustava. Tov. Potrč je menil, da je prav, da se dogovorimo, da je sedanje stanje (ko je podjetje organizirano kot OZD) le prehodno in začasno in naj se družbeno politične organizacije angažirajo na tem, da se ponovno napravi analiza in podjetje organizira po principu več TOZD. Res je, je dejal tov. Potrč, da pot ni lahka že zaradi dosedanjega načina organiziranosti, ko se niso dosledno ugotavljali stroški in delovni prispevek posameznih enot, toda vsa ta objektivna dejstva nas ne smejo ovirati, da ne bi prešli na TOZD, kajti k temu nas obvezuje ustava in oba kongresa ZK. Čeprav je tehnološka povezava med DE velika, je nemogoče trditvi, da delovne enote niso zaokrožene enote, zato je moč, da se pri vseh enotah ugotavljajo stroški in vloženo delo, (kot primer je navedel samostojne predilnice in tkalnice). Če je bistven problem pri ugotavljanju stroškov in delitvi dohodka po vložnem delu vrednost vložene materiala, potem bi bilo treba ceno materiala izločiti. Tako bi bil dohodek ustvarjen v DE oz. TOZD-ih različni in res odvisen od dela, kar bi vodilo k boljšemu delu, bolj-

deva bodoči razvoj tekstilne industrije.

Delo družbeno političnih organizacij v podjetju je bila naslednja tema o kateri je tov. Potrč povedal svoje zaključke. Pohvalil je delo sindikalne organizacije ter čestital za prejeti zlati znak sindikatov.

Zagotoviti moramo, da bodo imele družbeno politične organizacije vpliv na delo delegacij ter, da mora biti tesno sodelovanje med delegacijami in družbeno političnimi organizacijami, da ne bi prišlo do sporov med njimi in s tem do razcepljenosti v kolektivu. Pred sejami se morajo družbeno politične organizacije posvetovati z delegacijami.

MIRAN POTRČ: ...delegatov ne smemo prepuščati samim sebi ...

Problematika vzdrževalnih in energetske obratov

Dejavnost naše delovne enote je zelo pestra, saj združuje najrazličnejše poklice. Prav to pa nemalokrat povzroča precejšnje težave. Že nekaj let nazaj se čuti pomanjkanje kadrov in to več ali manj v vsej enoti. Vzrok je prav gotovo v tem, ker se kvalificirani delavci raje zaposlujejo v tistih podjetjih, kjer je njih poklic glavna dejavnost.

Naše delavnice se bavijo predvsem z vzdrževanjem strojev in naprav v osnovnih obratih. Prav zaradi tega je delo zelo težko v naprej planirati, posebno za nenadne okvare, ki se pojavljajo na strojnem parku. Problem postane še veliko težji, kadar se nenadna napaka pojavi na katerem izmed strojev, ki predstavljajo ozko grlo v proizvodnji. Težave imamo tudi z rezervnimi deli, saj vemo, da za vse stroje različnih tipov ne moremo imeti zaloge, zato se često dogaja, da je marsikateri del treba hitro izdelati doma. Zaradi

V bodoče bo treba poživiti delo ZM v podjetju.

Organizacija ZK je v zadnjem času precej aktivna, toda sedanja organiziranost OO ZKS BPT po oddelkih ni v skladu s statutom ZKJ, po katerem naj bi bili oddelki formirani po posameznih TOZD-ih. Slabost sedanje oblike (po oddelkih) je tudi v tem, da vsak oddelek razpravlja o vseh problemih, medtem, ko bi po obliki organiziranosti, ki je določena s statutom, vsaka skupina razpravljala o problematiki v svoji TOZD, kar bi imelo za rezultat uspešnejše delo in lažje reševanje posameznih vprašanj. Tov. Potrč je v na-

daljevanju dejal, da je zelo pomembno, da naši komunisti delujejo tudi na terenu. Organizacija ZK v podjetju se bo morala v bodoče bolj angažirati na področju samoupravnih odnosov, ter skupno z ostalima dvema organizacijama in vodilnimi delavci podjetja takoj sprejeti program, kako preiti v organizacijo, ki ima v svoji sestavi TOZD. V primerih, če bo potrebna pomoč se lahko obrnemo na štab za usmerjanje TOZD, ki je formiran pri OK ZKS Tržič.

Ob koncu je tov. Potrč izrazil zadovoljstvo nad potekom razgovora ter dejal, da vidi, da vladajo v kolektivu zdravi odnosi, kar je pogoj za nadaljnji razvoj podjetja in samoupravljanja. Problemov in dela se ne smemo bati, kajti komunisti moramo vedno iskati in najti najboljše rešitve. Sekretar OK ZKS Tržič tov. Piškur je pred zaključkom razgovora predlagal, da se sprejmejo nekatere konkretne naloge:

— ožji politični aktiv naj izdelava variante o komuniciranju med delavci in delegati; rok za izdelavo je 15. september

— izdelati je treba program faz dela za konstituiranje TOZD

— izdelati program konstituiranja osnovnih organizacij ZK v TOZD in formiranje sveta komunistov.

Vse naloge morajo biti opremljene z nosilci in roki izdelave.

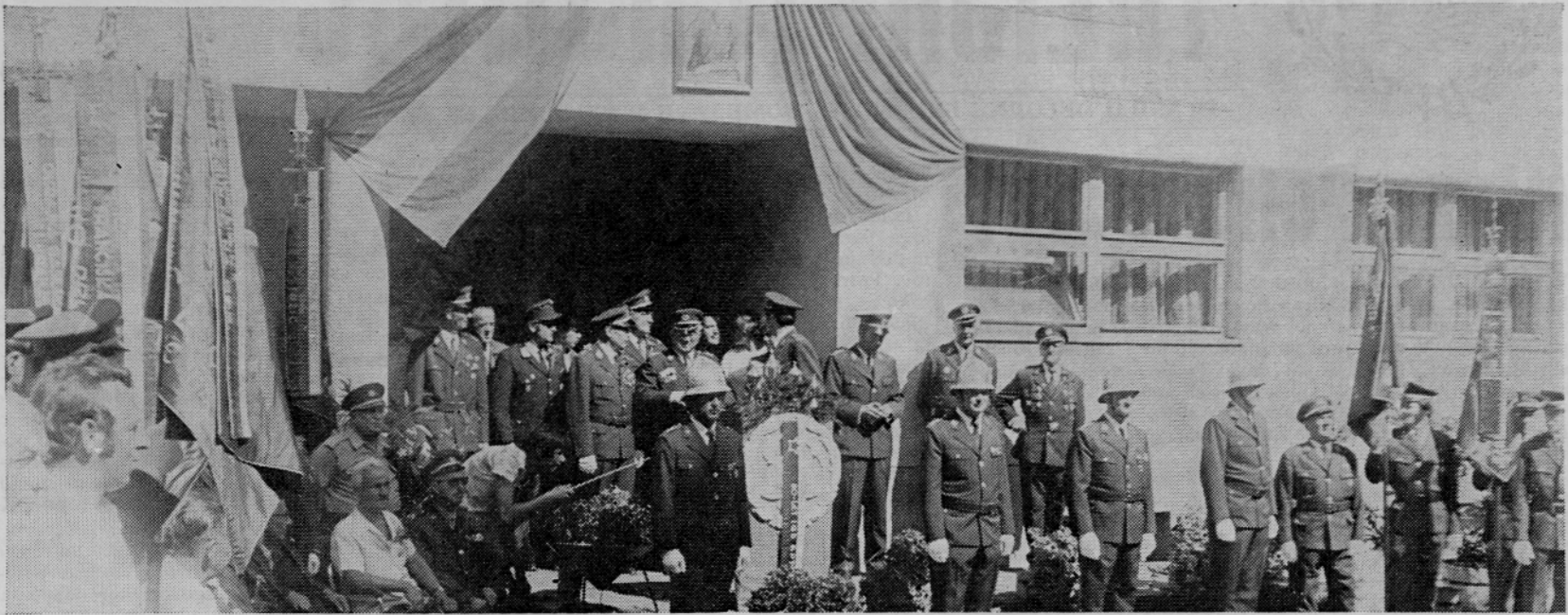
drage in sorazmerno komplicirane nabave iz inozemstva (saj vemo, da je večinoma strojnega parka tujega izvora) smo se že pred leti večkrat odločili in se še odločamo, da takih rezervnih delov, ki smo jih sposobni izdelati v domačih delavnicah, ne kupujemo več pri tujih firmah, pač pa po potrebi posamezne serije izdelamo sami. Omenimo naj tudi to, da naši strokovnjaki iz posameznih delavnic in prizadetega osnovnega obrata vedno sodelujejo tudi pri vseh montažah novih strojev in naprav, saj običajno firma, ki te nove stroje dobavi, po dogovoru k montaži pošlje le enega, ali kvečjemu dva monterja. Tak način montaže s sodelovanjem domačih ljudi vsekakor znatno poceni montažne stroške, obenem pa se naši strokovnjaki že takoj spoznajo z delovanjem, kakor tudi bodočim načinom vzdrževanja stroja ali naprave.

Za večja dela in razna specialna dela, za katera mi sami nimamo odgovarjajočih strokovnjakov, se poslužujemo tujih izvajalcev, s katerimi pa moramo prav tako tesno sodelovati.

Električno energijo, ki jo naše podjetje uporablja za pogon in razsvetljavo, v pretežni večini proizvajamo v lastnih hidrocentralah. V zimskem obdobju, ko je običajno vodostaj dosti nižji kot v letnih mesecih, moramo del energije kupovati od distribucijskega podjetja Elektro Kranj, da tako lahko v polni meri zadostimo potrebam. Pri tem se v zadnjih dveh ali treh letih pojavljajo težave, ker običajno nastajajo kritična obdobja tako pri nas, kakor tudi pri našem dobavitelju Elektro Kranj. Doslej smo te težave, ki se pojavljajo v obliki redukcij, dokaj uspešno reševali v obojestransko zadovoljstvo, saj zastojev ni

(Nadaljevanje na 9. str.)

80-letnica IGD BPT

Industrijsko gasilsko društvo BPT praznuje letos visok jubilej, 80-letnico svojega delovanja.

Namen gasilske organizacije, njeni programi in ideje, so najlepše izraženi v njihovem klicu in pozdravu — **NA POMOČ!** Ze pred 80. leti so stopili v gasilske vrste vsi tisti, ki so hoteli združeno in s skupnimi močmi pohiteti na pomoč tistemu, ki jo je v danem trenutku najbolj potreboval. Vsa leta od ustanovitve do danes se je naša gasilska organizacija uspešno razvijala in dosegala lepe uspehe ter je sedaj tako po opremljenosti kot po usposobljenosti na zavidljivem nivoju.

Naj na kratko preletimo zgodovino našega društva. Le-to je bilo ustanovljeno leta 1897 na pobudo takratnega lastnika tovarne Edmunda Glanzmanna, ustanovitev pa pogojuje velik požar, ki je 6. maja leta 1891 popolnoma uničil predilnico in polno skladišče bombaža. Z ustanovitvijo je društvo dobilo že svojo prvo ročno brizgalno, ki jo je poganjalo 8 mož. Istočasno so v proizvodne obrate in skladišča namestili ročno gasilsko orodje, kasneje pa še požarne avtomate. V tistem času je bilo požarov kar precej, saj se je kasneje vžgala lopa z oljnatimi odpadki, junija 1903. leta je gorelo nad čistilnico v mešalnici bombaža oz. v takratnih komorah. Oba požara so omejili in zadušili domači gasilci. V letu 1905 so v obratu predilnice montirali tako imenovano »Springer« napra-

vo proti požarom, katera obstoja še danes ter ročne gasilne aparate »minimakse«. Okoli tovarniških objektov so postavili nadzemne in podzemne hidrante, ki so izrednega pomena. Ker obstoječa ročna brizgalna ni bila več primerna, je bila leta 1930 nabavljena moderna motorna brizgalna. S tem je bila uresničena dolgoletna želja naših gasilcev in tako opremljeni in vodeni s preizkušenimi veterani — gasilci, so pomagali gasiti požare tudi v okolici in rešili veliko ljudskega imetja.

V letih okupacije so okupacijske oblasti hotele našo gasilsko četo vključiti v splošno gasilstvo, čemur pa se je odločno uprl tedanji poveljnik Janez Kališnik ter s tehtnimi dokazi utemeljil svoje stališče. S svojo odločnostjo je dosegel, da je ostala četa samostojna za obrambo to-

varne. Od osvoboditve dalje se je gasilska četa razvijala v duhu modernizacije, pridobila je veliko gasilskih rekvizitov ter novo, veliko motorno brizgalno. Tako opremljeni so leta 1952 zaprosili okrajno gasilsko zvezo v Kranju za registracijo kot prostovoljno industrijsko gasilsko društvo BPT, čemur je nice (v čistilnici) pa so že

opremljeni z najmodernejšo napravo za suho gašenje.

Samoupravni organi, vodstvo podjetja in družbeno politične organizacije imajo velik delež zaslug za napredek društva, saj so s svojimi predlogi in pomočjo ustvarili dobre pogoje za delovanje IGD.

Osrednja svečanost ob praznovanju tega visokega jubileja

je bila v soboto, 17. avgusta. Najprej je bila slavnostna seja v gasilnem domu, kjer je po uvodnih besedah in izvolitvi delovnega predsedstva, predsednik IGD tov. Riko Dobrin pozdravil vse navzoče goste ter gasilske veterane in ostale gasilke in gasilce. Za tem je podal kratke izvlečke iz kronike društva.

Sledilo je podeljevanje priznanj društva tistim tovarišem, ki so pokazali veliko mero razumevanja, sodelovanja in pomoči pri delovanju društva. Ta priznanja so prejeli: glavni direktor tov. Janko Lončar, direktor tehničnega sektorja tov. Marjan Šarabon ter obratovodja tkalnice tov. Janez Šmid. Za uspešno vodenje ženske gasilske desetine sta prejela priznanja tov. Bojan Balantič in tov. Vili Perko ml.

Značke za dolgoletno službovanje v gasilstvu je prejelo 8 naših gasilcev in sicer: za 20-letnico: Ropret Ciril, Lavsegar Jože, Mrak Jože, Mikič Alojz; za 10-letnico: Dobrin Riko, Oman Stane, Urbančnik Jelko, Ajdnik Franc in Lavsegar Ciril.

(Nadaljevanje na 3. str.)

Glavni direktor tov. Lončar prejema priznanje

bilo tudi ugodeno. Leta 1953 je bil organiziran tudi prvi dva in pol mesečni tečaj za izprašane gasilce, ki je bil zaključen z opravljanjem izpitov pred posebno komisijo.

V današnjem času je društvo opremljeno s tremi motornimi brizgalnami od katerih se motorna brizgalna Rosenbauer šteje med danes najmodernejše. Gasilska enota ima tudi vse ostalo za gašenje in reševanje potrebno orodje; po celi tovarni pa je nameščenih 467 ročnih gasilnih aparatov za gašenje različnih vrst požarov, poleg tega pa je na tovarniškem območju 70 nadzemnih, podzemnih in zidnih hidrantov. Novejši stroji v obratu predil-

Za razumevanje, pomoč in sodelovanje pri delu IGD je prejel priznanje tudi obratovodja tkalnice tov. Janez Šmid.

Delegacija nese vence k spomeniku padlim

80-letnica IGD . . .

(Nadaljevanje z 2. str.)

Značke je podelil predstavnik Občinske gasilske zveze. S strani Republiške gasilske zveze pa sta za aktivno delo v gasilstvu prejela odlikovanja dva poveljniki IGD BPT Stane Oman plamenico III. stopnje in Jože Šolar plamenico II. stopnje.

Po končani slavnostni seji je bilo zborovanje pred upravnim poslopjem, na katerem je po pozdravu vsem navzočim predsednik društva prebral kroniko. Vmes so zbrani z enominutnim molkom počastili vse padle v

tečaj, naša ženska deseterina pa je prejela pokal za osvojen prvo mesto na občinskem gasilskem tekmovanju.

Za popestritev zborovanja je oktet Francija Šarabona zapel tri pesmi.

Stane Oman je nato podelil pokale najuspešnejšim deseterinam iz tekmovanja industrijskih gasilskih društev (to je bilo organizirano v okviru praznovanja 80-letnice v sredo, 14. avgusta na nogometnem igrišču).

Med moškimi deseterinami je zmagala ekipa iz tovarne Induplati, drugo mesto so za-

izrekli priznanje in čestitke društvu ob 80-letnici delovanja. Predstavnik gasilcev iz Prebolda pa je izročil predsedniku našega društva spominsko darilo.

Vsem navzočim je bila podana obrazložitev, da bi moralo društvo ob priliki praznovanja dobiti nov gasilni avtomobil, vendar ga IMV iz Novega mesta kljub pravočasnemu plačilu in številnim urgencam ni dobavila do predvidenega roka.

Ob zaključku zborovanja je bila parada oz. mimohod gasilskih enot. V mimohodu so sodelovali poleg naših gasilcev in gasilk še vse prisotne vabljene enote iz Slovenije, enota iz Borovelj ter pripadnik JNA iz obmejne karavle Srečka Perhavca iz Medvodij.

Kot zadnje, na dnevnem redu slovesnosti, je bila skupna praktična mokra vaja, na kateri je bil prikazan uspešen napad na ogenj, ki je bil namišljen in uprizorjen s pomočjo dimne bombe. Potek same vaje je potrdil že poznana dejstva, da so gasilci izredno dobro opremljeni in usposobljeni, da v vsakem trenutku in na vsakem mestu uspešno posredujejo ter rešujejo družbeno in privatno lastnino pred požarom.

Z vajo je bil končan tudi uradni del slovesnosti in treba je priznati, da je bila zelo dobro izvedena. Popoldne je bila v našem parku veselica, na kateri so gasilci in ostali sodelavci dokazali, da so dobri organizatorji tudi za tovrstne prireditve, saj je tudi veselica vsestransko uspela.

Čeprav je v članku veliko povedanega o delovanju in uspehih našega gasilskega društva ne moremo mimo tega, da ne bi dodali še nekatere pomembne zadeve.

Danes šteje IGD BPT 46 aktivnih članov, ima pa tudi 22 podpornih članov. Upravni odbor društva si ves čas prizadeva pridobiti nove kadre in to jim deloma tudi uspeva. Lep primer tega je ženska gasilska deseterina, ki je, čeprav še brez večjih izkušenj, dosegla lepe uspehe. Pri pridobivanju novih članov bi imeli lahko več uspeha, če bi bili člani kolektiva bolj seznanjeni z vlogo in velikim pomenom gasilskega društva za podjetje.

Res je, da ni lahko biti gasilec, saj je potrebno veliko požrtvovalnosti, prostega časa in stalnega usposabljanja, vendar postane vključitev in kasneje aktivnost precej lažja, če vsakdo temeljito premisli, kaj je naloga gasilca. Ta pa je v prvi vrsti pomoč v nesreči in kdor ni sebičen, potem mu vse obveznosti kot gasilcu ne bodo pretežke.

Če pogledamo dejavnost in članstvo društva lahko ugotovimo, da so v okviru možnosti naredili zelo veliko, posebno še tisti, ki so zvesti gasilstvu že vrsto let. Samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in vodstvo podjetja je imelo vedno poslušni in razumevanje za težave društva.

Visok jubilej — 80-letnica delovanja IGD je dokaz dosedanjega uspešnega dela

društva in vseh njegovih članov, istočasno pa porok za aktivno in uspešno delo v bodoče pod parolo »Ljudstvu

na pomoč«.

Čestitkam ob jubileju se pridružuje tudi uredniški odbor Tekstilca!

Odlikovanje Republiške gasilske zveze »plamenico II. stopnje« je prejel Jože Šolar, predsednik in poveljnik IGD sta mu jo izročila v bolnišnici, kjer je bil na zdravljenju.

Marjan Šarabon je dobil priznanje za pomoč in sodelovanje pri delu IGD

Desetar naših gasilk tov. Jerebova prejema pokal za osvojen I. mesto na občinskem tekmovanju.

Slavnosti so se udeležili tudi gasilski veterani.

Predstavnik gasilcev iz »Induplati« prejema pokal za osvojen I. mesto na tekmovanju

NOV. Po kroniki je delegacija položila venec k spomeniku padlim v podjetju ter venec k osrednjemu spomeniku padlim pred paviljonom NOV.

Predsednik SDS tov. Jože Eržen je k praporu pripel spominski trak, pred tem pa je spregovoril o pomenu in vlogi gasilskega društva v podjetju ter čestital gasilcem k njihovem jubileju.

Nato so bila podeljena spričevala članom društva, ki so uspešno opravili podčastniški

sedli naši gasilci, tretje mesto pa gasilci iz Peka. Med ženskimi deseterinami so bile najuspešnejše gasilke iz Podljubelja, druge so bile gasilke iz Predilnice Skofja Loka, naše pa so bile tretje.

Po podelitvi so bili pozdravi gostov, ki so se udeležili slovesnosti.

Najprej je tov. Gorjanc prebral pozdravno pismo predsednika občinske skupščine tov. Milana Ogrisa, na kar so se zvrstili še drugi gostje, ki so v svojih izvajanjih

Poveljnik IGD BPT Stane Oman prejema priznanje za dolgoletno delo v gasilskih vrstah

KAKO SE OBRAČUNA ZASLUŽEK?

Od zadnjega članka v Tržiškem tekstilcu, v katerem smo obrazložili način obračuna zaslužka naših delavcev, se je leta že precej spremenil. Na željo Tovarniškega odbora sindikata vam bomo v naslednjem članku poizkusili ponovno obrazložiti način obračuna izplačilnega lista z zadnjimi upoštevanimi spremembami, kolikor je le mogoče bolj razumljivo.

Na vrhu obračunskega izplačilnega lista je vpisano osnovno merilo posameznega delovnega mesta, ki je določeno z analitsko ocenitvijo; v našem primeru **11,75 din bruto na uro**.

Zaporedna številka 1 — PO ČASU.

V kolono 2 se vpiše vse opravljene ure po času (ne ure po učinku oz. normi ali akordu); **primer:** 16 ur.

V kolono 18 se vpiše znesek opravljenih ur po času tako, da se pomnoži osnovno merilo 11,75 din bruto na uro s 16 urami po času; **primer:** 11,75 din × 16 ur = 188,00 din bruto.

Zaporedna številka 2 — PO UČINKU

V kolono 3 se vpiše vse opravljene ure po učinku (normi ali akordu); **primer:** 108 ur.

V kolono 19 se vpiše znesek opravljenih ur po učinku tako, da se pomnoži osnovno merilo 11,75 din bruto na uro s 108 urami po učinku; **primer:** 11,75 din × 108 ur = 1.269,00 din bruto.

Zaporedna številka 3, kolona 20 je prazna.

Obračunski izplačilni list

za mesec _____ 19__

Priimek in ime _____ Kontrolna št.: _____

Zap. številka: _____ Enota: _____ Osnovno merilo: **11,75**

Zap. št.	OPIS	Kol. P. 1	URE	Kol. P. 1	ZNESEK
1	Po času	2	16	18	188,00
2	Po učinku	3	108	19	1.269,00
3		×	×	×	×
4	Letni dopust	4	16	21	225,60
5	Državni prazniki	5	8	22	112,80
6	Zastoji	6	4	28	49,20
7	Izredni dopust do 7 dni	7	8	29	112,80
8		8		30	-
9	Nočno delo — ure	10	40	31	-
10		×	×	×	×
11	Skupaj obrač. osebni dohodek	9	160	33	1.957,40
12	Povečanje na osnovi točke 5%	×	×	×	97,87
13	Preseganje norme	×	×	×	243,84
14	Nadure	11	8	36	141,00
15	Dodatek za poseb. delov. pogoje	×	×	×	14,10
16	Nagrade, honorarji, provizije	×	×	×	70,62
17	Dodatek na stalnost	×	×	×	107,02
18	Dod. za nočno delo	×	×	×	188,00
19	Posebna delitev oseb. dohodkov	×	×	×	128,00
20	Vezave, ocena 5,5%	×	×	×	87,89
21	Skupaj bruto osebni dohodek	×	×	×	3.025,74
22	Skupni prispevki	×	×	×	886,44
23	Neto osebni dohodek	×	×	×	2.149,30
24	Samoprispevek 1%	12		47	21,49
25	Bolezinske do 30 dni	13	24	48	240,48
26	Bolezinske nad 30 dni	14	-	×	×
27	Orožne vaje	15	-	×	×
28	Skupaj osnova za otroški dod.	16	184	×	×
29	Neplačani in neopravičeni izost.	17	-	×	×
30	Otroški dodatek - število otrok	23	2	49	315,00
31	Skupaj neto prejemki			50	2.683,29
32	Akontacije	00	×		-
33	Članarina ZSJ	01	×		12,77
34	DOZ - življenjsko zavarovanje	02	×		-
35	Kolektivno zavarovanje	03	×		10,00
36	Nezgodno zavarovanje	04	×		12,00
37	Potrošniška posojila bank	05	×		-
38	Potrošniška posojila trg. podjetij	06	×		-
39	Članarina ZKJ	07	×		215,00
40	Ostali odtegljaji				-
41					-
42	Skupni odtegljaji			51	249,77
43	Ostane za izplačilo			54	2.434,00
					+ 67 - 19

(obračunal)

(pregledal)

(knjižil)

Zaporedna številka 4 — LETNI DOPUST

V kolono 4 se vpiše vse ure letnega dopusta; **primer:** 16 ur.

V kolono 21 se vpiše znesek nadomestila za čas letnega dopusta. Znesek se dobi na ta način, da se povprečni osebni dohodek posameznega delavca preteklega leta z vsemi dodatki preračuna na uro, v našem primeru 14,10 din in pomnoži s 16 urami koriščenega dopusta; **primer:** 14,10 din × 16 ur = 225,60 din bruto.

Zaporedna številka 5 — DRŽAVNI PRAZNIKI

V kolono 5 se vpiše plačane ure državnega praznika; **primer:** 8 ur.

V kolono 22 se vpiše znesek nadomestila za plačan državni praznik. Za obračun se vzame kot za letni dopust, povprečni osebni dohodek posameznega delavca v preteklem letu z vsemi dodatki preračunan na uro, v našem primeru 14,10 din in pomnoži z 8 urami državnega praznika; **primer:** 14,10 din × 8 ur = 112,80 din bruto.

Zaporedna številka 6 — ZASTOJI

V koloni 6 se vpiše delavce, ki delajo po normi, število plačanih zastojnih ur. Število zastojnih ur se dobi na ta način, da znesek kolone 28 v našem primeru 49,20 din delimo z osnovnim merilom 11,75 din. Rezultat zastojnih ur zaokrožimo na celo število; **primer:** 49,20 din : 11,75 din = 4,2 ure = zaokroženo 4 ure.

V kolono 28 se vpiše znesek zastojev delavcev, ki delajo po normi. Znesek zastojev se izračuna iz obračunskih kartonov posameznih delavcev; **primer:** skupni znesek zastojev = 49,20 dinarjev bruto.

Zaporedna številka 7 — IZREDNI DOPUST DO 7 DNI

V kolono 7 se vpišejo ure izrednega dopusta (smrt sorodnika, poroka, selitev, rojstvo otroka, težje nesreče, krvodajalska akcija, študijski dopust, itd.); **primer:** 8 ur.

V kolono 29 se vpiše znesek nadomestila osebnih dohodkov za čas izrednega dopusta. Za obračun se vzame kot letni dopust, povprečni osebni dohodek posameznega delavca v preteklem letu z vsemi dodatki preračunan na uro, v našem primeru 14,10 din in pomnoži z 8 urami izrednega dopusta; **primer:** 14,10 din × 8 ur = 112,80 din bruto.

Zaporedna številka 8, koloni 8 in 30 sta prazni.

Zaporedna številka 9 — NOČNO DELO — URE

Pred kolono 10 se vpiše število ur, ki jih je delavec opravil v nočni izmeni; **primer:** 40 ur; **kolona 31** pa je prazna.

Zaporedna številka 10, kolona 32 je prazna.

Zaporedna številka 11 — SKUPAJ OBRAČ. OSEBNI DOHODEK

V kolono 9 se vpiše seštete ure kolon 2, 3, 4, 5, 6, in 7; **primer:** 16 ur + 108 ur + 16 ur + 8 ur + 4 ure + 8 ur = 160 ur.

V kolono 33 se vpiše seštete zneske kolon 18, 19, 21, 22, 28 in 29; **primer:** 188,00 din + 1.269,00 din + 225,60 din, + 112,80 din + 49,20 din + 112,80 din + 1.957,40 din bruto.

Zaporedna številka 12 — POVEČANJE NA OSNOVI TOČKE

V kolono 34 se vpiše znesek vrednosti točke. Od 1. avgusta 1974 dalje znaša vrednost točke 5 % od zneska kolone 33; **primer:** 5 % od 1.957,40 din = 1.957,40 × 5 : 100 = 97,87 din bruto.

Zaporedna številka 13 — PRESEGANJE NORME

V kolono 35 se vpiše znesek preseganja norme ali znesek preseganja akorda za tiste delavce, ki delajo po normi ali akordu. Znesek se preračuna iz ustvarjene proizvodnje posameznih delavcev, ki se beleži na strojnih kartonih na podlagi veljavnih norm ali akordov; **primer:** 243,84 din bruto.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Naš sindikalni izlet

Loški potok res ni bogu za hrbtom, kot si morda mislite. Pa tudi Potočani so že spoznali, da je nekaj sveta onstran Travnice oziroma Velke gore. Če ne drugega, so dobro spoznali vsaj občinska mesta, ki jih res ni malo, v kateri so morali hoditi po opravkih. Imeli so svojo občino, nato pa pripadali občini Loški potok — Draga, So. dražica, Lož in sedaj Ribnici. Za iskanje pravice, v čemer tudi Potočani ne zaostajajo za slovenskim povprečjem, pa so hodili v Ribnico in sedaj v Kočevje.

Poleg tistih, ki so prišli »čez lužo s šifam«, z več ali manj sreče, so odhajali v

svet tudi drugi — ti po znanje in kruh. Najbolj znani so gotovo dr. Anton Debeljak, jezikoslovec, publicist, pesnik itd., dr. Stanislava Rus, in za vas verjetno najbližji Drago Košmrlj, novinar na RTV Ljubljana. Svojo mladost pa je tukaj preživela tudi Zofka Kvedrova.

Naj bo dovolj o tem. Tudi mi smo se odločili, da po dveh letih skočimo malo dlje od doma. Ni bilo ne vem kakšno potovanje, šli smo samo na sindikalni izlet in to na Bled. Da pa ne bi ostalo samo pri izletu, smo zadoštili ženski radovednosti, vsaka namreč rada pogleda kako se kuha pri sosedu,

obiskali »Vezanine« tovarno čipk, vezenin in konfekcije Bled. Zelo lepo so nas sprejeli in nam pokazali tudi vse proizvodne prostore ter seznanili s potekom dela. Kar smo videli, je bilo popolnoma novo za nas vse, saj se konfencioniranje oblačil močno razlikuje od našega dela. Res je bilo marsikaj videti, še posebno zaradi številnih artiklov, ki so bili v proizvodnji. Ker so tovarna, ki dela modne izdelke, so male serije in pogosta menjava le-teh, njihova dobra pa tudi slaba stran. V dobro je toliko, ker nimajo težav s prodajo, pa tudi uniformnosti se zaradi tega kupcu ni bati. Težava pa je v sami pripravi dela in tudi proizvodnji. Delavke delajo na mesec več različnih artiklov, norma se težko dovoli, kar pa imajo, je izkustvena in po sistemu REFA. Razmišljali so o MTM sistemu, a so uvideli, da ga ne bi mogli uporabiti, vsaj za sedaj ne. Zelo močno imajo pripravo dela, kar je za takšen način proizvodnje tudi nujno.

Od šivalnih strojev so se omejili v glavnem na firmo PFAFF in imajo o njih tudi pohvalno mnenje. Zaradi specifičnosti posameznih operacij, so nabavili istoimenske stroje s quick — stop motorji in škarjami za rezanje spodnjega ter zgornjega sukanca. Samo oskrbovanje delovnih mest pa imajo s tekočim trakom na zaboje. Kot večina podjetij se srečujejo s pomanjkanjem prostora, kar jim dela velike težave pri razporejanju strojev v zahtevan tehnološki razpored. Krojilnica je dokaj klasična. Krojni naris naredijo na papir (pak) in ga položijo na blago (položene plasti blaga). Z ročnim strojem razrežejo na večje dele in šele nato fino krojijo na tračni žagi. Zaradi vzorčastega blaga je samo polaganje plasti zelo zahtevno, saj se mora vzorec na obleki skladno nadaljevati na vseh sestavnih delih. Prte in serviete pa krojijo v glavnem ročno, ker votek prl tkanini ne poteka vedno vzporedno s tiskom.

Pozabil sem še omeniti, da likanje izvršijo na mizah z vgrajenim odsesavanjem pare, likalniki pa so z vlažilci. Avtomati za likanje skoraj ne pridejo v poštev, zaradi tolikšne raznolikosti proizvodnje.

Ogledali smo si še ostale obrate, toda zaradi moje nepodkovnosti v tkalstvu in apreterstvu teh ne bom komentiral. Vsekakor pa je ogled tudi teh svojevrstno doživetje, saj se tudi ti skoraj v popolnosti razlikujejo od nas bombažarjev.

Še enkrat moram reči, da nas je prisrčen sprejem v tovarni presenetil, sama proizvodnja pa prav tako.

Nato smo se odpeljali še v Vintgar in nazaj na Bled. Tega dne nas je dočakal v svojem boljšem licu. Prijetno smo združili s koristnim, marsikomu pa je izlet pomenil tudi skok k sosedu, za katerega smo vedeli, da obstaja, a ga še nismo videli.

KAKO SE OBRAČUNA ...

(Nadaljevanje s 4. strani)

Zaporedna številka 14 — NADURE

V kolono 11 se vpiše vse opravljene nadure; primer: 8 nadur.

V kolono 36 se vpiše znesek nadur. Znesek se dobi na ta način, da se pomnoži osnovno merilo 11,75 din bruto na uro z 8 nadurami in prišteje še 50 % dodatka za naduro; primer: $11,75 \text{ din} \times 8 \text{ nadur} = 94,00 \text{ din} + 47,00 \text{ din} = 141,00 \text{ din bruto}$.

Zaporedna številka 15 — DODATEK ZA POSEBNE DELOVNE POGOJE

V kolono 37 se vpiše morebitni dodatek za posebne delovne pogoje, ki ga določa pravilnik o delitvi osebnih dohodkov za delo v posebno težkih okoliščinah. Znesek se dobi na ta način, da se ure izvršene v težkih okoliščinah pomnoži z osnovnim merilom 11,75 din bruto na uro in od tega izračuna dodatek največ do 20 %; primer: 12 ur dela v težkih okoliščinah $\times 11,75 \text{ din} = 141,00 \text{ din}$ od tega 10 % dodatka = $141,00 \times 10 : 100 = 14,10 \text{ din bruto}$.

Zaporedna številka 16 — NAGRADE, HONORARJI, PROVIZIJE

V kolono 38 se vpiše morebitne zneske nagrad, honorarjev in provizij; primer: delavec je za izredno požrtvovalnost pri gašenju manjšega požara prejel nagrado v višini 70,62 din bruto.

Zaporedna številka 17 — DODATEK NA STALNOST

V kolono 39 se vpiše dodatek za stalnost. Po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov bo veljal prvotni dodatek za stalnost do konca leta 1974. Po tem pravilniku prejme delavec za vsake 3 leta zaposlitve v BPT 1 % dodatka za stalnost na novo osnovno merilo pri povprečno 182 urah mesečno; primer: za 15 let službe v BPT = 15 let : 3 leta = 5 % dodatka na osnovno merilo 11,75 din bruto na uro = $11,75 \text{ din} \times 5 : 100 = 0,588 \text{ din bruto}$ na uro $\times 182 \text{ ur} = 107,02 \text{ din bruto}$ mesečno.

Zaporedna številka 18 — DODATEK ZA NOČNO DELO

V kolono 40 se vpiše dodatek za nočno delo. Delavec prejme 40 % dodatka na osnovno merilo 11,75 din bruto na uro, za vse ure opravljene v nočni izmeni; primer: 40 ur v nočni izmeni $\times 11,75 \text{ din} = 470,00$, od tega 40 % = $470,00 \text{ din} \times 40 : 100 = 188,00 \text{ din bruto}$.

Zaporedna številka 19 — POSEBNA DELITEV OSEBNEGA DOHODKA

V koloni 41 se od 1. avgusta 1974 dalje izplačuje vsakemu delavcu 0,80 din bruto draginjskega dodatka na ure kolone 9; primer: $0,80 \text{ din} \times 160 \text{ ur} = 128 \text{ din bruto}$.

Zaporedna številka 20 — VEZAVE, OCENA

V kolono 42 se vpiše znesek obračunanih vezav, ocene delovnih rezultatov, ocene kvalitete in ocene discipline. Osnova za izračun teh vezav in ocen je znesek po času kolone 18 in znesek po učinku kolone 19 preteklega meseca; primer: za dobro kvaliteto je prejel delavec pretekli mesec 4,5 % stimulacije, za disciplino pa 1 % to je skupaj 5,5 % stimulacije zneska 282,00 din kolone 18 in 1.316,00 din kolone 19 obračunskega izplačilnega lista preteklega meseca, to je $282,00 \text{ din} + 1.316,00 \text{ dinarjev} = 1.598,00 \text{ din}$ od tega 5,5 % = $1.598,00 \text{ din} \times 5,5 : 100 = 87,89 \text{ din bruto}$.

Zaporedna številka 21 — SKUPAJ BRUTO OSEBNI DOHODEK

V kolono 43 (v obračunskem izplačilnem listu je pomotoma napisana kolona 33) se vpiše seštete zneske kolon 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41 in 42; primer: $1.957,40 \text{ din} + 97,87 \text{ din} + 243,84 \text{ din} + 141,00 \text{ din} + 14,10 \text{ din} + 70,62 \text{ din} + 107,02 \text{ din} + 188,00 \text{ din} + 128,00 \text{ din} + 87,89 \text{ din} = 3.035,74 \text{ din}$.

Zaporedna številka 22 — SKUPNI PRISPEVKI

V kolono 45 se vpiše skupne prispevke, ki znašajo od junija 1974 — 29,2 % od skupnega bruto osebnega dohodka kolone 43; primer: $29,2 \% \text{ od } 3.035,74 \text{ din} = 3.035,74 \times 29,2 : 100 = 886,44 \text{ din}$.

Zaporedna številka 23 — NETO OSEBNI DOHODEK

V kolono 46 se vpiše neto osebni dohodek, ki je odštevek skupnih prispevkov kolone 45 od bruto osebnih dohodkov kolone 43; primer: $3.035,74 \text{ din bruto} - 886,44 \text{ din prispevkov} = 2.149,30 \text{ din neto}$.

Zaporedna številka 24 — SAMOPRISPEVEK

V kolono 47 se vpiše 1 %-ni samoprisevek za šolstvo od neto osebnega dohodka kolone 46. (V občini Tržič znaša samoprisevek 1 %, v drugih občinah pa je lahko drugačen); primer: $1 \% \text{ od } 2.149,30 \text{ din} = 2.149,30 \times 1 : 100 = 21,49 \text{ din}$.

Zaporedna številka 25 — BOLEZNINA DO 30 DNI

V kolono 13 se vpiše vse ure boleznine do 30 dni; primer: 24 ur.

V kolono 48 se vpiše znesek za nadomestilo boleznine v breme naše delovne organizacije. Znesek se dobi na ta način, da se povprečni osebni dohodek preteklega leta, razen nadur, nagrad in honorarjev preračuna v neto na uro, v našem primeru 10,50 din in obračuna vsako ure boleznine z 90 %. Od 1. avgusta 1974 dalje se prišteva k dobljenemu znesku še draginjski dodatek v višini 0,57 din neto na uro; $10,50 \text{ din neto} \times 24 \text{ ur boleznine} = 252,00 \text{ din}$ od tega 90 % = $252,00 \times 90 : 100 = 226,80 \text{ din} + 24 \text{ ur} \times 0,57 \text{ din draginjskega dodatka} = 226,80 \text{ din} + 13,68 \text{ din} = 240,48 \text{ din neto}$.

Zaporedna številka 26 — BOLEZNINA NAD 30 DNI

V kolono 14 se vpiše samo ure boleznine nad 30 dni, znesek pa obračunava »Skupnost zdravstvenega zavarovanja in varstva Kranj«. V našem primeru delavec ni bil bolan nad 30 dni in je kolona 14 prazna.

Zaporedna številka 27 — OROŽNE VAJE

V kolono 15 se vpiše morebitne ure delavca na vojaških vajah teritorialne obrambe, znesek pa obračuna »Upravni organ za narodno obrambo«; v našem primeru delavec ni bil na vojaških vajah in je kolona 15 prazna.

Zaporedna številka 28 — SKUPAJ OSNOVA ZA OTROŠKI DODATEK

V kolono 16 se vpiše seštete ure kolon 9, 13, 14 in 15; primer: $160 \text{ ur} + 24 \text{ ur} = 184 \text{ ur}$.

Zaporedna številka 29 — NEPLAČANI IN NEOPRAVIČENI IZOSTANKI

V kolono 17 se vpiše neplačane ure ali ure neopravičenih izostankov; v našem primeru delavec ni imel neplačanih ali neopravičenih ur in je kolona 17 prazna.

Zaporedna številka 30 — OTROŠKI DODATEK — ŠTEVILO OTROK

V kolono 23 se vpiše število otrok, za katere prejema delavec otroški dodatek; primer: 2 otroka.

V kolono 49 se vpiše znesek otroškega dodatka; primer: če je osebni dohodek delavca nižji od 1.200 din, toda višji od 900 dinarjev neto mesečno na družinskega člana, prejme delavec za 2 otroka 245,00 din otroškega dodatka, od 1. avgusta dalje pa še $2 \times \text{po } 35 \text{ din draginjskega dodatka} = 245,00 \text{ din} + 70 \text{ din} = 315,00 \text{ din otroškega dodatka}$ mesečno.

Zaporedna številka 31 — SKUPAJ NETO PREJEMKI

V kolono 50 se vpiše seštete zneske kolon 46, 48 in 49 ter odšteti znesek kolone 47; primer: $2.149,30 \text{ din} + 240,48 \text{ din} + 315,00 \text{ din} - 21,49 \text{ din} = 2.683,29 \text{ din neto}$.

Zaporedna številka 32 — AKONTACIJA

V kolono 00 se vpiše morebitne dvige akontacije pred izplačilom osebnih dohodkov; v našem primeru delavec ni dvignil akontacije in je kolona 00 prazna.

Zaporedna številka 33 — ČLANARINA ZSJ

V koloni 01 se odtegne članarina za sindikat, ki znaša 0,6 % osebnega dohodka preteklega meseca kolone 46, s tem, da se znesek samoprisevka za šolstvo kolona 47, ne upošteva v osnovi; primer: (vzeli smo za članarino kar osnovo tega meseca) $2.149,30 \text{ din} - 21,49 \text{ din} = 2.127,81 \text{ din}$, od tega 0,6 % = $2.127,81 \times 0,6 : 100 = 12,77 \text{ din}$.

Zaporedna številka 34 — DOZ — ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

V koloni 02 se vpiše morebitni odtegljaj za življenjsko zavarovanje; v našem primeru delavec ni zavarovan in je kolona 02 prazna.

Zaporedna številka 35 — KOLEKTIVNO ZAVAROVANJE

V kolono 03 se vpiše odtegljaj za kolektivno zavarovanje; primer: delavec je kolektivno zavarovan za 10,00 din mesečno.

Zaporedna številka 36 — NEZGODNO ZAVAROVANJE

V kolono 04 se vpiše odtegljaj za nezgodno zavarovanje; primer: delavec je nezgodno zavarovan za 12,00 din mesečno.

Zaporedna številka 37 — POTROŠNIŠKA POSOJILA BANK

V kolono 05 se vpiše odtegljaj potrošniškega posojila banke; v našem primeru delavec nima potrošniškega posojila banke in je kolona 05 prazna.

Zaporedna številka 38 — POTROŠNIŠKO POSOJILO TRGOVSKIH PODJETIJ

V kolono 06 se vpiše odtegljaj potrošniškega posojila trgovskega podjetja; primer: delavec vrača mesečni obrok po 215,00 dinarjev.

Zaporedna številka 39 — ČLANARINA ZKJ

V kolono 07 se vpiše odtegljaj članarine ZKJ; v našem primeru delavec ne plačuje članarine ZKJ in je kolona 07 prazna.

Zaporedna številka 40 — OSTALI ODTEGLJAJI

V to kolono se vpiše ostale še druge odtegljaje; v našem primeru delavec ni imel drugih odtegljajev in je ta kolona prazna.

Zaporedna številka 41 — je prazna.

Zaporedna številka 42 — SKUPNI ODTEGLJAJI

V kolono 51 se vpiše skupne odtegljaje od zaporedne številke 32 do 41; primer: $12,77 \text{ din} + 10,00 \text{ din} + 12,00 \text{ din} + 215,00 \text{ din} = 249,77 \text{ din}$.

Zaporedna številka 43 — OSTANE ZA IZPLAČILO

V kolono 54 se vpiše znesek stvarno izplačanega osebnega dohodka. Znesek se dobi na ta način, da odštejemo od skupnih neto prejemkov kolone 50, skupne odtegljaje kolone 51. Ker pa izplačamo zaokroženi znesek v celih dinarjih, prištejemo k dobljenemu znesku še ostanek zneska v parah prejšnjega meseca, ki je napisan kot pozitivno število izpod zneska kolone 54. Dobljeni znesek vpišemo v celih dinarjih v kolono 54, ostanek v parah pa vpišemo izpod zneska kolone 54 kot negativno število in se upošteva pri izplačilu v naslednjem mesecu; primer: $2.683,29 \text{ din} - 249,77 \text{ din} = 2.433,52 \text{ din} + 0,67 \text{ din} = 2.434,19 \text{ din}$. $2.434,00 \text{ din}$ vpišemo kot ostanek za izplačilo v kolono 54, ostanek 0,19 din pa izpod zneska kolone 54 kot negativno število — 19.

Kakšna je bodočnost bombaža

1. Uvod

Verjetno ni vprašljiv nivo dosežene svetovne potrebe, ki se za 1973/74 ocenjuje na ca 59.000,00 bal (1 bala je 478 lbs) — račun pa je vprašanje ali bo višek porabe tekstila, ki stalno raste, prevzel bombaž ali kaka druga surovina, npr. sintetička. Vprašanje je, ali bo delež bombaža v skupni porabi padal ali raste? Če bi trend porabe v preostalih letih tega desetletja potekal enako (kot do sedaj, bi bila poraba bombaža v letu 1980 lahko za 20.000,00 bal večja kot leta 1970. Če nadalje vemo, da v nerazvitim svetu proizvodnja 1,5 milij. bal zaposluje 3,5 milijona ljudi, je jasno, kaj bi to pomenilo za nerazviti svet. Pred kratkim je OZN izrekla zaskrbljenost nad rastjo prebivalstva v tretjem svetu, ki je mnogo hitrejša kot rast števila delovnih mest.

V ta namen sta UNCTAD in UNDP izdelala študije in programe nadaljnjih akcij za izboljšanje pozicije bombaža v potrošnji, da bi omogočili povečano gojitev bombaža v deželah v razvoju. Te študije in programe je potrdil ICAC in IIC na plenarnem zasedanju v Londonu.

Istočasno tudi proizvodnja umetnih vlaken načrtuje, kako bi pokrila to novo potrebo. Postavlja se torej vprašanje konkurenčne sposobnosti bombaža oz. naravnih vlaken nasploh? Postavlja se vprašanje nujnosti vztrajati pri proizvodnji naravnih surovin? Ta vprašanja se postavljajo glede na dejstva:

— Enaka količinska proizvodnja zaposluje 1000 delavcev v proizvodnji umetnih vlaken in 333.000 delavcev v proizvodnji bombaža.

— Proizvodnja bombaža v bistvu uporablja le sončno energijo in ne naravnih rezerv kot proizvodnja umetnih vlaken. To dejstvo lahko postane zelo pomembno v bodočnosti, ki pa ni tako daleč, ko smo pričali hitrega porasta prebivalstva.

Na vsa postavljena vprašanja bi poskušali odgovoriti na ta način, da pregledamo glavne faktorje, ki vplivajo na proizvodnjo in porabo bombaža.

2. Pomen bombaža za dežele v razvoju

Bombaž se goji v vsaj 70 deželah in skoraj vse od njih so klasificirane kot dežele v razvoju. Več kot 80 % svetovne proizvodnje bombaža je pridelanega v teh deželah, ostanek pa je v glavnem pridelalek ZDA. Po analizah IIC (International Institute for Cotton) je ocenjeno, da je približno 127 milijonov ljudi v deželah v razvoju odvisno od pridelka bombaža.

(Nadaljevanje na 8. str.)

Kako letujemo?

Vsako leto se začne dopustniška mrzlica v BPT že precej prej kot pravo poletje in čas dopustov, kajti pri nas se »sezona dopustov« neuradno začne že pri vpisovanju za letovanje v Materadi. Že po tradiciji je ob prijavah prava invazija na referenta za družbeni standard in rekreacijo, ker hoče vsakdo dobiti prostor v Materadi točno takrat, kot je navedel v prijavi, ne oziraje se na to ali je to mogoče ali ne. Precej manj vroče krvi in slabe volje bi bilo, če bi bili določeni posamezniki bolj objektivni, samokritični in strpni, saj se je končno vedno našel prostor za vse, ki so želeli letovati v Poreču.

Prava sezona v našem počitniškem domu se je začela 8. junija, trajala pa bo do 8. septembra. Vsako soboto in nedeljo se »posadka dopustnikov« menja; iz Tržiča pridejo novi dopustniki, ki zavidajo lepo zagorelo polt tistim, ki so teden dni nabirali barvo ob kopalšču, balinišču ali drugod, ker pa je zavist naša specialiteta so odhajajoči »fovš« vsem, ki so prišli in imajo pred seboj še cel teden dni ali več brezskrbnih dopustniških dni, oni pa morajo nazaj domov, kjer jih čakajo nove naloge in skrbi. Obiskal sem Materado ter z nepristranskim opazovanjem skušal dobiti pravo sliko o letovanju na prostoru v borovem gozdičku. Že prvi pogled mi je dal slutiti, da je naše letovišče polno in o tem sem se kasneje tudi prepričal, saj je bilo dnevno izdanih okrog 250 obrokov.

Ker sem želel zvedeti še določene stvari, sem poiskal upravnika počitniškega doma tov. Rudija Hrovatiča ter ga prosil, da mi pove kaj več o vsem, kar je zanimivega v Materadi. Počakati sem moral nekaj časa, kajti zmotil sem ga ravno pri raztovarjanju kombija, s katerim je pripeljal »robo« iz Poreča. Med tem časom sem skočil v »šank« in bolj preplašeno naročil hladno pivo misleč, da sem prezahteven, saj je bila vročina komaj znosna, hladna pijača pa »aktualna« za vse tiste, ki so bili takrat v Materadi. Teh pa ni bilo malo. Brez besed sem dobil pivo, ki je bilo na moje veliko in prijetno presenečenje resnično hladno. Nekaj znanec sem kasneje vprašal ali je to vedno, ali pa sem imel le srečo, vendar so mi odgo-

Osebjem našega počitniškega doma

vorili, da je običajno hladna vsa pijača, razen včasih, ko je vino malo pretoplo.

Upravnika sem najprej vprašal o gostih počitniškega doma.

Ker je sezona na višku in so v podjetjih kolektivni dopusti, je pri nas vse polno.

Na kopalšču v Materadi je vedno živo

Gostje so v glavnem člani kolektiva BPT s svojimi družinami, poleg njih pa jih je še nekaj iz Direkcije za surovine in Zdravstvenega doma.

Kdo skrbi za vse te goste?

Zanje skrbi osebje počitniškega doma in sicer poleg mene še: glavna kuharica, pomočnica, ki je istočasno še vodja strežbe, štiri servirke, dve točajki, računovodkinja, nočni čuvaj in pomožni delavec.

Z osebjem sem zadovoljen,

kljub temu, da so bile na samem začetku določene težave in problemi, katere smo uspeli rešiti v zadovoljstvo celotnega osebja in sedaj gre vse v redu in dobro se razumemo.

Vi ste letos prvič upravnik, zato me zanima kako ste se znašli v tem težavnem in odgovornem položaju?

Res je, tu sem prvič kot upravnik in istočasno še ekonom. Poleg tega, da imam nalogo upravnika, moram skrbeti še za dobavo prehrabnih artiklov, vseh vrst pijač, pošto itd. Začetek res ni bil lahek. Tega sem se zavedal že prej, zato sem šel že v mesecu maju v Plavo laguno, kjer sem vzpostavil poslovne stike, kajti brez tega bi bilo skorajda nemogoče delati. Tudi na začetku sezone sem še naprej iskal nove

njihovem počitniškem domu. Seveda te razlike ustvarjajo določeno nezadovoljstvo pri našem osebju.

Imate z ostalimi domovi kake stike?

Zelo dobre odnose imamo s počitniškimi domovi Šiške, Iskre in Gradisa iz Ljubljane, žal pa to ne morem reči za naše najbližje sosede iz Krškega. Z njimi smo imeli nekaj neprijetnih dialogov predvsem zaradi balinišča, ker jih baje moti hrup v poznih urah, tako da sedaj naši ljudje lahko balinajo le do 24. ure. Naše sosede moti tudi to, da nimamo izkoriščenega vsega prostora, ki ga imamo ter še nekaj drugih zadev, katerih ne bi omenjal. Kljub vsemu temu pa bom skušal te stvari na primeren način urediti, saj smatram, da bi kot sosedje morali

naši ljudje toliko strpni, da jih ne moti »petje, vrskanje in podoben hrup«, ki je čest pojav v poznih večernih urah v letovišču Krško, sicer bi bili odnosi še slabši.)

Nam lahko poveste še kaj o ostalih stvareh v našem letovišču; kaj menite da ni najboljši oz. kaj je takega, kar bi se dalo urediti za boljše počutje tistih, ki preživljajo svoj dopust tukaj?

Vsekakor moram omeniti nekaj pomanjkljivosti, ki bi jih bilo mogoče odpraviti. Tu gre za sanitarije, kjer skoraj vedno kje teče voda, cevi pri novih sanitarijah ne »požirajo«, nekatere cevi puščajo, skratka to je problem, ki moti vse dopustnike, a ga žal še nismo uspeli rešiti. Tuš pri kopalšču je sicer uporaben, vendar smo vodo zaprli iz razloga, ker je voda tekla iz njega tudi takrat, ko ga ni nihče uporabljal. Ker je voda tu draga, smo bili prisiljeni to storiti, saj bi sicer moral biti pri tušu vedno nekdo, ki bi vodo stalno zapiral.

Sanitarna inšpekcija iz Poreča ni imela večjih pripomb, razen za prte v jedilnici, ki po njihovem mnenju niso primerni. Čeprav mi tega niso rekli, moram povedati svoje mnenje, da sedanja jedilnica ne more več služiti svojemu namenu in bo treba misliti na to, da se ta problem do naslednje sezone reši.

Tov. Hrovatič mi je pripovedoval še precej zanimivih stvari, a jih tu ne bi navajal, pač pa bi opisal, kakšno je javno mnenje o letošnjem »Poreču«. Redki so bili tisti, ki so imeli posebne in umestne pripombe, skoraj vsi pa so pohvalili celotno osebje, še posebno kuharico oz. hrano, ki jo skuha. Vsi, s katerimi sem govoril, so se v času dopusta v Materadi dobro

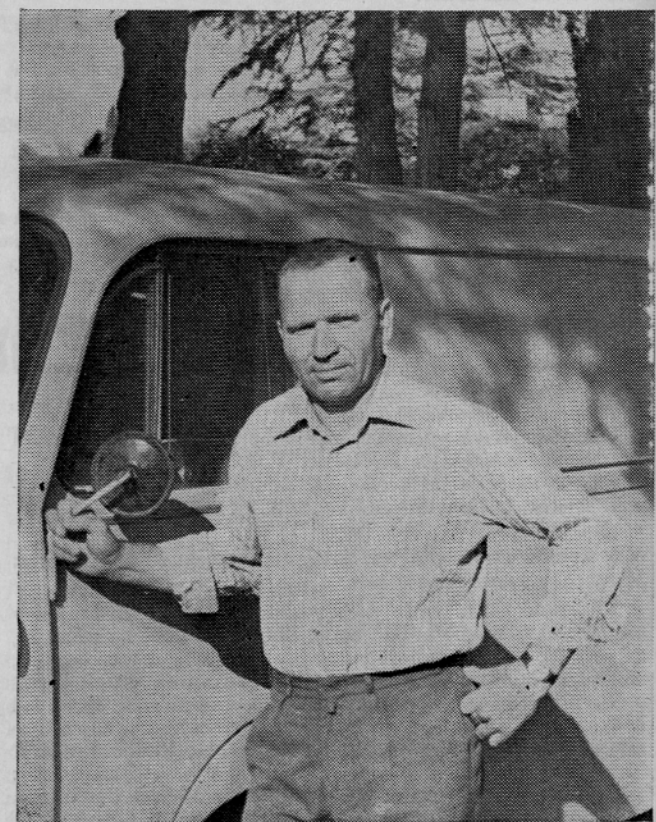
(Nadaljevanje na 7. str.)

poslovne partnerje, ker menim, da je boljše imeti več dobaviteljev, kot pa se vezati samo na dva ali tri, kajti prav lahko se zgodi, da v tako ozkem »nabavnem krogu« ne dobiš vedno tistega artikla, ki ga želiš, do tega pa skorajda ne sme priti. S sedanjimi partnerji imam res dobre odnose, ki mi omogočajo čimbolj uspešno delo. Pri opravljanju poslova ekonomista imam določene težave, to pa predvsem iz razloga, ker nabavljam le za dva dni naprej, čemur je vzrok pomanjkanje ustreznih skladiščnih prostorov, kamor bi lahko vskladiščili večje količine nepokvarljivih živil. Tako grem vsak dan okrog pete ure v Poreč, z nabavljenimi živili pa se vrnem običajno malo po šestih uri.

Kakšno je vaše mnenje o osebnih dohodkih zaposlenih v počitniškem domu BPT?

Kar zadeva OD moram reči, da so le-ti v primerjavi z dohodki, ki jih dobi osebje v drugih počitniških domovih v Poreču prenizki. Naj navedem samo primer Iskre, kjer je v sezoni naenkrat na letovanju cca 80 ljudi (torej 3-krat manj kot pri nas) in ima upravnika (ki pa ne opravlja poslova ekonomista op. p.) za 400,00 din večje dohodka kot jaz, razlike pa so tudi pri glavni kuharici ter ostalih zahtevnih mestih v

imeti kar najboljše odnose, kar bi bilo v prid našim in njihovim ljudem na letovanju v tem koncu naše obale. (op. pisca: Dobro je, da so

Upravnik Rudi HROVATIČ

Bertoncelj Vida — glavna kuharica v našem počitniškem domu

Kako letujemo?

(Nadaljevanje s 6. str.)

počutili, seveda pa so želje različne in vsem ni mogoče vedno v celoti ustreči.

Če hočem ob koncu dodati še svoj komentar potem lahmirno rečem, da letošnje letovanje v Materadi ni razočaralo skoraj nikogar, razen seveda tistih, ki so imeli smolo z vremenom.

Cene letovanja so letos (v primerjavi s cenami živila na trgu) tako nizke, da bi si dopust v Materadi lahko privoščil sleherni član kolektiva.

Precej razmišljanja pa nam lahko da izjava, da nimamo izkoriščenega prostora, ki ga imamo. To je eno izmed vprašanj, ki je bilo verjetno kdaj tudi na dnevnem redu v poreški občinski skupščini.

O tem bi bilo vredno resno razmisliti ter na naših samoupravnih organih sprejeti ustrezne sklepe. Dejstvo je, da smo v našo Materado v zadnjem času vlagali le toliko sredstev, kolikor je bilo najbolj nujno, nismo pa uredili še veliko drugih zadev, ki bi izboljšale počutje naših delavcev v času letovanja v Poreču. Tu je treba omeniti

jedilnico, celotne sanitarije, športne objekte in rekvizite ter še kaj, saj vemo, da je delavcu poleg počitka potrebna tudi rekreacija.

Omembe vredno je tudi to, da si upravnik vzame vsak teden toliko časa, da se z gosti pogovori, jih vpraša po počutju in eventualnih pripombah, ki bi jih dopustniki imeli. Ti kratki razgovori dajejo prijeten občutek vsem, ki letujejo, da osebju ni vseeno kako se ljudje v Materadi počutijo ter da so vedno pripravljeni odpraviti kakšne napake, ki se lahko dogodijo.

Z uvajanjem množičnega delavskega turizma pri nas postajajo počitniška naselja vse bolj pomembna in prav je tako. Kljub raznim pomanjkljivostim pa se še vseeno lahko pohvalimo, da imamo nekaj kar mnoga druga še večja podjetja nimajo, ker se še ne zavedajo pomembnosti te vrste počitka delavcev. Kdo ima počitniški dom in kdo ga nima ter kako je urejeno letovanje kaže tudi to, kakšno skrb za delavce imajo podjetja in njihove sindikalne organizacije za svoje zaposlene.

ekonomist, ko zaključi drugo stopnjo, pa naziv diplomirani ekonomist.

Študij je namenjen tistim delavcem, ki so redno zaposleni in bi radi pridobili visokošolsko izobrazbo.

Informacije daje pisarna za izredni študij na Ekonomski fakulteti, Ljubljana — Gregorčičeva 27, tel. 21-911.

Uredništvo

Eno vprašanje — šest odgovorov

Avgustovska vročina, ki se nikakor noče unesti, nas sili, da vsaj v mislih pohitimo nazaj — štirinajst dni ali še več, da bi se ponovno okopali in s širokimi zamahi zaplavali v mokrem hladnem elementu, ki ima za nas skoraj vedno isti pomen — morje.

Kako zanimivo bi bilo slišati in brati mnenja članov delovnih enot, saj je oddih vsakemu potreben, posebno še neposrednemu proizvajalcu. Vsem smo postavili samo eno vprašanje: kje in kako ste preživel letni dopust?

Brenčič Angelca, čistilka vzdrževalnih obratov, našli smo jo v kleti upravne zgradbe.

»Oh, ne, na morje, pa tudi v hribe ne hodim. Dopust vzamem, kadar ga pač rabim. Na morju sem bila šele enkrat, čeprav sem v tovarni zaposlena že štiriindvajset let. Prvih šest let sem delala v predilnici, po operaciji sinusov in grla pa zaradi zdravstvenih razlogov nisem smela biti več tam. V hribe bi šla, toda nimam take družine, ki bi me vzela s seboj. Veste, zdravnik mi je prepovedal biti na soncu, zato ostajam rajše kar v Trziču — v deklškem domu imam prijazno sobico.

Imam še nekaj dni dopusta, ki ga bom rajše izkoristila za nujne opravke. V hribe bi pa res rada šla, posebno potem, ko ne bo več tako vroče.«

Pot nas je zanesla v tkalnico, kjer smo prosili za kratek razgovor o dopustniških dneh **Slavko Jekovec**, ki posluhuje tkalske stroje v naši tovarni že dvajset let. Tudi ona se je z življenjem trdo spoprijela, saj je sama vzgojila tri otroke, od teh sta dva že pri kruhu, najmlajša Mojca pa hodi še v osemletko.

»Dopust si po napornem delu v tovarni in doma moram privoščiti, čeprav mi včasih trda prede za denar. Ze peto leto preživljam počit-

nice v Poreču, kjer se človek res spočije. Če poleg lepega vremena pohvalim še udobno počitniško hišico in dobro hrano, res nimam več kaj želeli.

Tiste dni dopusta, ki jih imam še na razpolago, izkoristim za izlete v naravo. Rada hodim tudi v hribe. Letos sem bila že dvakrat na Kofcah, za katere se mi zdi, da so najbolj priljubljena izletniška točka nas Trzičanov pa tudi okoličanov.

Še štiri dni dopusta imam, a ga moram prihraniti za nujne opravke, saj veste, kakšen dan je dobro, da človek prihrani za najnujnejše.«

V obratu konfekcije so se nam ohladila ušesa od hrupa, ki ga povzročajo tkalski stroji pa tudi znojna čela smo si obrisali predno smo stopili k mladi delavki, ki dela v tem obratu šele eno leto.

Ravnik Helena še ni bila na dopustu, a upa, da bo tudi zanjo vreme še držalo. S fantom bosta šla za en teden v Portorož. »Štirinajstdnevni dopust sem preživela deloma doma, ostali čas sem pa tudi dobro izkoristila z namenom, da ujamem še tisto bore malo časa, ki mi ga še ostaja, predno stopim v zakonski jarem.

Rada hodim peš. Stanujem v Bistrici, tako da nimam daleč v službo. Tudi v hribe rada zahajam. Za takšne krajše izlete izkoriščam proste sobote in nedelje, saj je letos toliko lepih dni.«

Tov. Rada Drobniča, ki dela v oplemenitilnici že osemnajst let, smo komaj pregovorili, da je kaj povedala za naš interni časopis. Baje ga je pred dvema letoma neki honorarni sođelavec našega glasila vprašal, kako je dočkal novo leto.

»Vsakdo je lahko bral v časopisu, da sem že pred vojno silvestroval v javnem lokalu, čeprav sem bil takrat star še le deset let. Tega nisem niko-

li izjavil, zato sem zahteval popravek, a ga nisem dočkal.«

Vseeno smo pa pregovorili.

»Oba z ženo delava v BPT, ona vseskozi v predilnici, jaz pa sem vzljudil delo v belilnici, saj sem tukaj že od prihoda v tovarno. Ze dvanajst let zapored se odpeljemo letovat v Poreč, da se tam skupaj v miru odpočijemo in si nabereemo novih moči; midva z ženo za delo v tovarni, hčerka pa za učenje. V Poreču mi res ugaja. Poleg tega, da ne bi z družinico nikjer ceneje letoval kot prav v našem počitniškem domu, moram pohvaliti dobro postrežbo in odlično hrano. Tudi v prihodnjih letih mislim oditi na počitnice v Poreč.

V hribe z ženo ne hodiva, sem pač doma z izanske plate, kjer piha bolj dolinski veter. Če sem prost, naraje vzamem v roko kakšno knjigo, moj najljubši konjiček pa je reševanje križank.«

Žeča Fatkića, doma iz Bihača, smo našli v skladišču gotovih izdelkov.

V tovarni nima dolgega delovnega staža, saj je v našem podjetju šele štiri leta, prej je delal devet let v Železarni na Jesenicah. V Trziču je prišel slučajno pred leti, ko si je ogledal moto-kros dirke in tam spoznal svojo sedanjo ženo.

»Vsi skupaj smo bili na dopustu pri ženinem sorodstvu v Bregani pri Zagrebu, toda samo pet dni. Doma v Bihaču nisem bil, ker je težko potovati z majhnimi otroki tako daleč. Nimava toliko denarja, da bi ne vem kako dopustovala. Treba je opremljati gnezdo za dve majhni

(Nadaljevanje na 8. str.)

Obvestilo

Ekonomska fakulteta nam je poslala informacijo naslednje vsebine:

Tudi letos bomo organizirali izredni študij na Ekonomski fakulteti. Študij je stopenjski, vsaka od njih pa traja dve leti. Po dvoletnem študiju dobi kandidat naziv

Obisk pri naših upokojevcih

Če greš pri glavni vratarnici iz tovarne, se držiš poti ob vodi, greš čez leseni most ob rakah, potem pa prva hiša na desno, že si pred hišo Janeza Jermana, najstarejšega še živečega upokojenega gasilca naše tovarne.

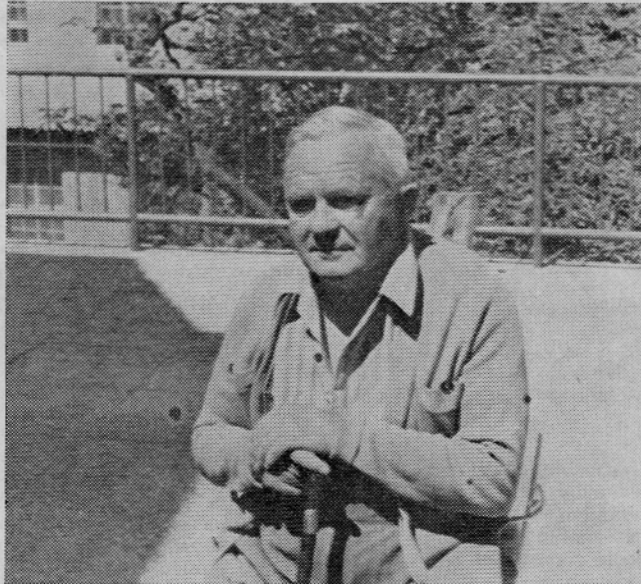
»Ni ga doma,« nama je veselo povedala njegova žena, ko sva povedala kdo sva in zakaj sva prišla, »našla ga obista v 'Albaniji', kamor se ob poletni vročini hodi hladiti in opazovat mimooidoče.« Presneto bo daleč pa še peš bo treba iti od Skadarja naprej, toda kako priti do tam, sem si mislil, ko me je Bojan le rešil iz zadrege in mi povedal, da domačini tako pravijo le Creinineme bifeju, do koder pa ni daleč.

Prijaznega rdečeličnega možakarja sva že od daleč zagledala, ko se je ravno živahno pogovarjal z nekim svojim sotrpinom. Marsikaj zanimivega nama je povedal:

»Kakšno mladost ste preživel in kako je izgledala naša tovarna takrat?«

»V družini nas je bilo osem otrok, od teh pa jih je med I. svetovno vojno kar pet umrlo. Oče je bil dober čevljarji mojster, saj se je pri njem izučil marsikateri sedanji upokojenec, mnogo njegovih bivših vajencev in pomočnikov pa je že pokojnih. Tudi jaz sem se pokazal zvestega družinski tradiciji, a kaj, ko je delavnica 1931. leta šla na 'kant', jaz pa sem ostal brez dela.«

»Da, takrat je bilo težko,« se je zamislil in nekoliko srknil iz kozarca, »tudi bližnja tovarna je izgledala drugačna, kakršna je danes. Tam, kjer je sedaj upravna zgradba, je stala stara bajta z delavnico — reklo se je pri Balastu — še v prejšnjem stolletju je lastnik tu delal 'koče'.

Blizu nje je bila pilarna. Če bi na tistem mestu kopal, bi pod rušo našel žlindro.

Pa je bilo tudi veselo — peli in pili smo, da res ni bilo nikdar dolgčas. Posebno gasilske vaje, da, te sem imel najrajši, ker so bile vedno mokre, ko pa smo nato šli k

Sv. Ani ali kam drugam, so bile mokre tudi znotraj.«

»Omenili ste, da ste ostali brez dela...?«

»Prav o tem sem hotel spregovoriti,« me je hitro prekinil dobrodušnež in živahno nadaljeval. »Lahko rečem, da

do upokojitve kot mazač strojev v tkalnici.«

»Vi ste najstarejši upokojeni gasilec. Verjetno se še spominjate s kakšnimi protipožarnimi sredstvi je bila takrat opremljena vaša četa?«

»Že pred vojno smo za gašenje ognja uporabljali minimakse. Imeli pa smo tudi dve motorni brizgalni. Po vojni smo dobili amerikanke, ki smo ji rekli »unra«. Ta ti je bila tič; vodni curek je bil tako močan, da bi te ubil z razdalje desetih metrov. Imeli smo srečo, da nikoli ni bilo treba gasiti večjih požarov, tako da tovarna zaradi tega ni utrpela večje škode.«

»S čim pa se ukvarjate sedaj, ko ste upokojeni?«

»Oh, kar zadovoljen sem. Z mojo pokojnino se z ženo še

kar v redu preživiva, pa še za kakšen priboljšek ostane. Rad berem! Tudi Tekstilca pregledam, najraje v njem pa imam rubriko Obisk pri naših upokojevcih, saj tudi vse poznam. Ob jubileju naše tovarniške gasilske čete bom tudi samega sebe videl v glasilu. Samo vidim ne več tako kot včasih, brati brez očal ne morem, saj je že minilo dva- in dvajset let, odkar sem se srečal z Abrahamom. Vesel sem pa še vedno rad, kakor včasih. Večkrat, čeprav sva z ženo oba stara, skupaj zapojeva tiste stare tržiške viže, katerih danes ne slišiš več.«

Z željo, da bi tako krepak čakal še stoti jubilej ustanovitve tovarniške gasilske čete, sva se z Bojanom poslovila.

F. G.

Kakšna je bodočnost ...

(Nadaljevanje s 5. strani)

Tabela (po podatkih IIC)

Afrika	36,5 milijonov ljudi
Centralna in Južna Amerika	10,4 milijonov ljudi
Bližnji vzhod	4,5 milijonov ljudi
Indija	45,0 milijonov ljudi
Pakistan	5,5 milijonov ljudi
Ostale dežele jugovzhodne Azije	1,7 milijonov ljudi
Rusija	11,0 milijonov ljudi
Kitajska	12,0 milijonov ljudi
Skupaj	126,6 milijonov ljudi

To je zelo velika številka, vendar moramo vedeti, da se v teh deželah ne uporabljajo stroji v taki meri kot npr. v ZDA ali Rusiji. V nekaterih zaostalih deželah se celo uporaba pluga smatra za velik napredek.

K zaposlenim v direktni proizvodnji bombaža moramo dodati še tiste, ki so našli zaposlitev v tekstilni industriji. Tudi te številke so le ocena, ker je zelo težko ločiti tiste, ki so zaposleni na predelavi bombaža, od tistih, ki predelujejo druga tekstilna vlakna. Ocena je, da je od te proizvodnje odvisnih približno 43 milijonov delavcev in njihovih družin.

Tu bi lahko prišli še vsto dejavnosti, ki so povezane z bombažem, kot npr. prevozništvu, luke, zavarovalnice itd. Ker je ocena praktično nemogoča, je to izpuščeno. Skupno lahko rečemo, da je v deželah v razvoju odvisno od proizvodnje bombaža približno 170 milijonov ljudi.

Bombaž je najpomembnejši prodajni proizvod za 12 ali celo več držav v razvoju. Izvoz bombaža in proizvodov bombažnega semena je za 16 držav primarnega pomena, a za nadaljnjih 6 tudi zelo pomemben.

V nerazvitem svetu je tekstilna industrija najpomembnejša veja industrije. Neka študija UNCTAD ugotavlja, da je leta 1970 znašal delež

dežel v razvoju 17,1 % svetovne tekstilne trgovine, kar 77 % te trgovine odpade na izvoz bombažne preje in 85 odstotkov na celotni bombažni tekstil.

Združena vrednost izvoza bombaža, proizvodov bombažnega semena in bombažnega tekstila iz držav v razvoju v letu 1972 znaša 3,3 milijona dolarjev (večja je samo vrednost proizvodnje nafte in mogoče proizvodnje bakra, vendar ti dve surovini v primerjavi z bombažem ne zaposlujeta mnogo delovne sile).

Bombaž je pomemben tudi s stališča proizvodnje hrane. Svetovna proizvodnja bombažnega semena, iz česar se dobiva olje, visoko proteinski koncentrat in bombažne tonaletne. Vendar je ta pridelava ekonomična le, če vlakno prinese ustrezen delež.

3. Trend porabe bombaža
Če je s proizvodnjo bombaža orisana situacija v nerazvitem svetu, je najprimernejša slika za razvit svet poraba bombaža.

Svetovna potrošnja bombaža stalno enakomerno narašča. Poraba v tekoči sezoni se pričakuje skupno nekaj nad 59 milij. bal, kar je celih 2 milij. bal več, kot v predhodni sezoni in je več kot pa se je prvotno pričakovalo. V dveh sezonah prej

(Nadaljevanje na 9. str.)

Eno vprašanje ...

(Nadaljevanje s 7. str.)

punčki pa seveda tudi midva ne moreva biti brez vsega.

Do sedaj sem izkoristil šele enajst dni letnega dopusta, ostali del pa bom, kakor tudi žena, porabil za otroško varstvo. Rada bi jih dala v vrtec, toda kaj, ko je vse tako drago — toda to bi še nekako šlo, nekaj drugega je, otroci so samo najini in rad bi, da se ne bi odtujili — ostali naj bi samo njeni in moji.«

Iz kletnih prostorov smo jo ubrali v konfekcijo, v oddelek vezilnih avtomatov. Tu smo Jezernik Mihaeli zastavili isto vprašanje kot njenim predhodnikom.

Z možem sta v naši tovarni zaposlena že 43 let. To bi sicer zadoščalo že za krepko pokojnino — samo, kaj ko se ta leta delijo na oba — 23 in 20 let. Tovarišica Mihaela je povedala, da ima hčerko, ki je pravkar končala osemletko, med počitnicami pa se že uči za šiviljo pri podjetju »Novost« v Trziču. Sin, ki je mlajši, pa se bo letos spoprijel s šestim razredom.

»Na dopustu smo bili v Poreču. Minilo je, kot bi mignil, saj je bilo samo sedem dni lepo. Ostali prosti čas sva štedila in tudi marsikaj za-

služila. Veste, prava strokovnjaka sva v polaganju tapet.

Sama nimam več dopusta, mož pa si je prihranil še štiri dni, da bi šel v hribe, kamor oba rada zahajava.

Moja hribovska pota so prepredena čez in čez, saj nimam v nogah samo okoliških vrhov, ampak še marsikatero zraven.«

Res lepe vtise so prinesli delavci iz Poreča. Polni so pohval in laskavih priznanj ne samo majhnemu kolektivu počitniškega doma, ampak vsej naši delovni organizaciji, ki je članom kolektiva omogočila tako poceni in udobno preživeti letni dopust.

sem si službo v tovarni pripel pa tudi sedanjo ženo sem spoznal prav ob petju. Veste, včasih je bilo v Trziču veselo, življenje je teklo bolj sproščeno, čeprav smo morali trdo delati. Bralno društvo je pred II. svetovno vojno zmoglo kar dva zbora — mešanega in moškega. Seveda smo mlajši raje hodili k vajam mešanega zbora, čeprav sem bil takrat že poročen. Pevk in pevcev nas je bilo okrog osemdeset.

Bilo je leta 1933. To letnico sem si zapomnil zato, ker sem se takrat lahko zopet zaposlil. Možila se je Glanzmanova (bivši lastnik tovarne) hčer. Gospod nas je povabil, da smo hčeri zapeli podoknico. Ko je pesem utihnila, ne vem katero smo takrat že peli, je tovarnar vprašal, kdo je pel tenor solo. Za nagrado sem dobil zaposlitev v predilnici. Svojem ušesom nisem mogel verjeti, saj je bilo takrat dobiti delo toliko, kot da bi zadel na loteriji. Že naslednje jutro me je šef belilnice prišel buditi pod okno in me odpeljal v tovarno.«

»Ali ste od takrat vseskozi delali v tovarni?«

»Zasluziti je bilo treba za ženo in štiri otroke. Prvi je bil fantek, a je umrl, takoj ko je shodil. 1944. leta sem odšel k partizanom. Zelo me je skrbelo za družino, ki sem jo pustil doma, a k sreči so bili takrat Nemci že precej na majavih nogah, tako da nad ženo niso izvajali represalij. Partizani sem v Kosovelovi brigadi, kasneje pa se s čevljarstvo delavnico selil po okolici Cerknega. Po končani vojni sem se takoj zopet zaposlil na svojem starem delovnem mestu, kjer sem delal

Kakšna je bodočnost ...

(Nadaljevanje z 8. str.)

je bil letni porast ca 1 milij. bal. v obdobju 1966/70 pa po ca 1/2 milijona bal letno. To povečano porabo v zadnjih sezonah pripisujemo boljše- mu življenjskemu standardu kakor tudi večji popularnosti uporabe naravnih vlaken.

Nadaljnji faktor, ki je vplival na povečano porabo, je bilo pomanjkanje umetnih vlaken, povzročeno z energetsko krizo.

so locirani ravno na tem področju.

Svetovni modni centri Pariz, Rim in London vodijo trende tekstilnega trga.

Zato je v sredini šestdesetih let bombažu zelo slabo kazalo, ugotavljali so, da trend uporabe bombaža v Zahodni Evropi in na Japonskem strmo pada. V tem času so sintetična vlakna moč. no prodrla. Čeprav je po-

zelo dobro mesto v moški in deški konfekciji. Samo pri spalnem in spodnjem perilu zaznamo upad uporabe bombaža na račun mešanic, povsod drugod pa ima bombaž povečan delež. Na Japonskem so 100 % bombažni predmeti zadržali in celo povečali svoj delež pri večini ženske konfekcije. Delež bombaža je nekoliko upadel le pri ženskih oblekah.

Na tržišču gospodinjstkih predmetov iz blaga v Italiji je narasla uporaba bombaža v brisačah in rjuhah. Ta progres gre predvsem na račun lanu in lanenih mešanic, kajti uporaba poliestra je ostala enaka.

Cene

Osnovni problem cen bombaža je kompromis med željo proizvajalcev, da bi dobili čim več zanj, in potrebo, da ostanejo cene konkurenčne cenam umetnih vlaken. Pred sezono 1966/67, ko je bilo čutili vzpenjajoči se trend in se je razvil v pravi boom cen v sezoni 1972/73, smo lahko zasledovali, da so bile cene v stalnem upadu. Upad v letu 1959/60 je v bistvu nadaljevanje upada cen, ki se je začel že mnogo prej leta 1954 in je trajal tako celih 12 let. Liverpool CIF Index, ki predstavlja povprečno ceno SM 1 1/16 CIF Sev. Evropske luke od sezone 1954/55 s 40.70 ameriških centov (lb je padel na 28,70 cts/lb v sezoni 1966/67, kar pomeni upad za ca 30 %.

Skozi to celotno obdobje padanja svetovnih cen bombaža, je bila domača cena v ZDA umetno vzdrževana nad svetovnim povprečjem s tako imenovanim »lohn system«, ki ga je izvajal Comodity Credit Corporation (CCC) in ki je v tem času akumuliral velike zaloge bombaža iz vsakoletnega viška ameriške žetve.

Drugje v svetu takega mehanizma vzdrževanja cen niso nikjer poznali, zato so bile cene pod pritiskom viškov oz. stalne rasti proizvodnje v stalnem trendu padanja. To padanje takrat ni imelo nobenega vpliva na ekspanzijo proizvodnje nečeluloznih umetnih vlaken. Tudi njihove cene so v tem obdobju padale, vendar so ostale na višjem nivoju kakor cene bombaža. V tem obdobju so umetna vlakna naredila glavni prodor v proizvodnjo in odvzela bombažu velik delež. To se je zgodilo predvsem zaradi tega, ker so bila to nova vlakna z novimi lastnostmi, nikakor pa ne zaradi cen. Če bi takrat na področju trgovine z bombažem eksistirali kakršenkoli mehanizem, kot je bilo v ZDA, se ne bi zgodilo, da bi cene tako padle, ne glede na uspešen pohod umetnih vlaken.

ZDA so nato v letu 1966 zmanjšale podporo oz. garantirano odkupno ceno gojiteljem, tako da je bila gojitvena površina takoj zmanjšana. Proizvodnja bombaža v ZDA se je močno zmanjšala in CCC zaloge so se v dveh letih popolnoma izčrpale. V začetku sezone 1971/72 so padle svetovne zaloge na dotlej najnižji nivo in so predstavljale na ta način le 4-mesečno

potrošnjo. Cene so tako začele v letu 1969/70 rasti, kar se je nadaljevalo tudi v letu 1970/71 in to pripisujemo majhnim svetovnim zalogam. Tripliranje cen ob koncu 1972. in v teku 1973. pa pripisujemo čisto drugim faktorjem, in sicer:

— Manjše investicije v proizvodnjo umetnih vlaken v obdobju 1968—1971 in zaradi tega nezmožnost te industrije, da bi pokrila novo nastale potrebe za surovinami v tekstilni industriji.

— Energetska kriza ob koncu 1973., ki je povzročila še manjše dobave umetnih vlaken in zaradi dražje nafte povišanje cen tem vlaknom.

— Hitre spremembe paritet valut in povečana stopnja inflacije je vodila k večjemu obsegu špekuliranja na področju surovin.

— Cene umetnih vlaken so zaradi pomanjkanja v letu 1973 rasle in ta trend se v 1974. nadaljuje. Tu to je pripomoglo, da so cene bombaža še bolj narasle in da so celo presegle cene nečeluloznih vlaken (poliestra).

Ta »boom« je deželah proizvajalkam (dežele v razvoju) sicer prinesel trenutno veliko korist, vendar tudi veliko potencialno nevarnost za prihodnost. Nevarnost je v tem,

da se bodo sedaj, ko konkurenca bombaža in umetnih vlaken bolj temelji na cenah, investicije v proizvodnjo umetnih vlaken povečale, kar se je v resnici tudi zgodilo. Proizvajalci predvidevajo, da se bo proizvodnja teh vlaken od 1973 do 1980 povečala za 43—48 %. Te investicije imajo namen pokriti vse naraščajoče potrebe po tekstilnih surovinah. Umetna vlakna bi s tem definitivno prevzela glavno vlogo v preskrbi. Bombaž in ostala naravna vlakna bi ostala postranska surovinska baza tekstilne industrije in bi pokrivala le razliko med celotno potrebo in možno preskrbo z umetnimi vlakni. Proizvajalci umetnih vlaken bi v teh okoliščinah postali odločilni elementi pri določanju cen, proizvajalci bombaža pa bi morali temu le slediti. To se lahko zgodi, če bombaž ne ostane konkurenčen tako glede kvalitete kot glede cene. Zagotoviti morajo, da bo preskrba zadovoljujoča, kvaliteta in da bodo cene stabilne. Zato so UNCTAD, UNDP in ICAC na pobudo OZN zastavili obširen program, da bombaž kot ena glavnih surovin nerazvitega sveta ne bi izgubil svojega pomena.

Po Tekstilcu

Statistika porabe bombaža (Izvor ICAC v 1.000 balah po 4 78 lb.)

Dežela	1970/71	1971/72	1972/73
ZDA	8.068	8.039	7.800
Mehika	675	750	850
Kanada	350	365	345
Ostala Sev. Amerika	222	236	240
Velika Britanija	741	638	650
Zah. Nemčija	1.078	1.109	1.074
Francija	1.095	1.085	1.064
Italija	925	924	862
Belgija	305	286	270
Nizozemska	253	239	217
Španija	510	550	570
Portugalska	428	482	500
Jugoslavija	415	415	425
Švica	197	197	190
Ostala Zah. Evropa	522	547	608
Indija	5.200	5.500	5.700
Japonska	3.219	3.376	3.480
Pakistan	2.025	2.050	2.300
Turčija	850	900	1.000
Hong Kong	801	694	689
Formoza	630	610	530
Koreja	540	530	525
Ostala Azija	1.626	1.868	2.127
Egipt	935	970	980
Ostala Afrika	1.005	1.038	1.055
Brazilija	1.380	1.400	1.525
Argentina	492	500	465
Kolumbija	345	360	375
Ostala Južna Amerika	443	463	465
Rusija	8.500	8.800	9.000
Kitajska	8.200	8.300	8.300
Vzhodna Evropa	2.847	2.880	2.910
SKUPAJ	54.822	56.101	57.091

Poleg navedene slike je za prihodnost zelo pomembna indikacija porabe bombaža v Zah. Evropi in na Japonskem. ICAC (International Cotton Advisory Committee) je pred desetimi leti dal pobudo za ustanovitev IIC (International Institute for Cotton), ki v glavnem skrbi za večjo popularizacijo bombaža prav na teh dveh razvitih področjih sveta. Zahodna Evropa in Japonska nista le vodilna kupca bombaža, ampak igrata tudi odločilno vlogo na svetovnem tekstilnem trgu in to zaradi več razlogov.

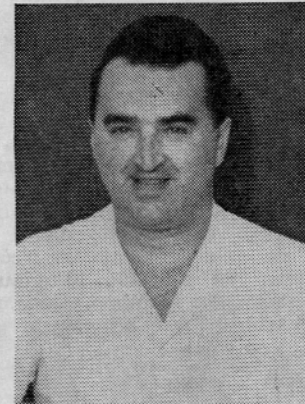
Zahodna Evropa in Japonska, s skoraj 1/2 milijona prebivalcev, uživata enega od najvišjih standardov na svetu. Na ta način tvorita največji trg za bombažni tekstil.

Mnogi od svetovnih vodilnih tekstilnih raziskovalnih centrov, proizvajalcev tekstilnih strojev, kakor tudi proizvajalcev kemijskih sredstev za tekstilno industrijo

trošnja vseh vlaken na tem področju v obdobju 1962 do 1967 narasla za 13,5 %, je potrošnja bombaža takrat upadla za 3,6 %. Obdobje 1967 do 1972 pa je zabeležilo preobrat v tem smislu, da je poraba bombaža v teh 5 letih v Zahodni Evropi in na Japonskem narasla na 14,4 %.

V letu 1972 je bombaž na teh dveh področjih celo znan, čeprav zelo simbolično, večji delež na račun ostalih vlaken, celo na račun sintetične. Delež bombaža se je v skupni porabi tekstila povečal za 1,3 % od 1971 na 1972. Čeprav je povečanje majhno, je zato tem bolj pomembno, ker je to prvič, da je delež sintetične padel. Zmanjšal se je za 1 %, delež rayona pa za 0,6 %. Na žalost ne kaže podobne slike tržišče ZDA, kjer poraba in delež bombaža še nadalje konstantno upada.

V Zahodni Nemčiji, ki je največji tekstilni trg Zahodne Evrope, je bombaž zavzel

in
memoriam

Pretrsla nas je vest, da je na tujem, dne 26. julija 1974, nenadoma preminil naš dolgoletni sodelavec Slavko STRITIH, mojster škroblilnice in vdevalnice.

V Bombažni predilnici in tkalnici se je zaposlil leta 1946. Najprej je bil podmojster in kmalu nato mojster v tkalnici. Zaradi bolezni je bil leta 1962 zdravstveno premeščen na delovno mesto — mojster škroblilnice in vdevalnice.

Slavka smo poznali kot marljivega delavca in tak je bil do konca. Letni oddih mu je prekinila smrt in tako je spet nastala vrzel, ki jo bomo le težko zapolnili.

Na zadnji poti smo ga pospremili tekstilci, delavci obrata tkalnice. Ostal nam bo v trajnem spominu.

Obratovodja tkalnice
(ing. Janez Smid)

Problematika ...

(Nadaljevanje s 1. str.)

bilo veliko. Te redukcije osnovni obrati še najbolj občutijo pri klimatskih pogojih, saj so prav klima naprave tiste, ki jih najprej izklopimo, če pride do pomanjkanja električne energije. Ker smo že pri klima napravah, naj omenimo, da so le-te montirane le v obratu predilnice in novi tkalnici, v ostalih obratih in oddelkih pa so pogoji slabši. Pomagamo si pač tako,

kot mislimo, da je najbolje.

Kalorična kotlarna proizva- ja paro, ki se v letnih mesecih uporablja le v tehnološke namene, pozimi pa še za ogrevanje prostorov. Kurjenje kotla je z mazutom. V elektrokotlu pa proizvajamo paro z odvečno električno energijo visoke napetosti, toda le ob sobotah in nedeljah v zimskih mesecih, da vsaj za silo ogrevamo parne napelja- ve, da nam ne zamrznejo.

Kuharski nasveti

Nekaj o gobah

Večkrat slišimo, da je gobja flora pri nas ogrožena, drugič spet, da je slaba gobja letina. Toda to mnenje obstaja predvsem zaradi tega, ker poznamo premajhno število užitnih gob. Nabiramo le »sigurne«, to je jurčke, li-ličke, dežnike, le-teh pa je kot rečeno, vedno manj.

Strah pred novimi vrstami gob na jedilniku je zakoreninjen. Toda, kolikor bolj bomo spoznali nove vrste, toliko manj bodo ogrožene prej našteje vrste. Zato korajžno nabirajmo znanje še o mnogih drugih užitnih gobah. O tem lahko berete v raznih revijah, ki jih pišejo strokovnjaki.

Vsekakor pa drži, da nobe. na goba, če je količkej stara ni priporočljiva za uživanje, še manj pa, če jih damo v hladilnik. Najbolj užitne so sveže gobe, če jih imamo veliko, jih posušimo ali vložimo v kozarce za ozimnico.

Pri nabiranju gob vam svetujemo, da vzamete s seboj večjo košaro. Gobe v mreži ali plastični vrečki postanejo »revne«, zmečkane, najmanjše čisto spremenjene in če vas zalotí še slabo vreme, bodo gobe v večini uničene.

Pa še to: vsako gobo, ki jo boste spoznali za pravo, najprej pazljivo izderite ali z zasukom v eno in drugo smer izvijte celo iz zemlje. Pri tem si nekoliko pomagajte z nožem. Gobe je treba sproti očistiti na mestu, kjer smo jih dobili, ker smeti in prst ne spadajo v košaro.

Ko iščete gobe je prav, da si urežete daljšo palico, s katero si jih pomagata iskati. S palico odkrivamo pod listjem skrite gobe, ki bi lahko »ušle« tudi ostrim očem, istočasno pa vam služi za hojo in obrambo pred nevarnim plazilcem, ki je po naključju prečkal vašo smer.

Ko gobarite, ne hitite. Zgodí se, da dobite gobe, čeprav je očitno, da so bili pred vami že gobarji.

Če želite postati pravi gobar, morate imeti pri sebi: dobro obutev, plašč iz polivinila, večji nož, košaro in palico.

O gobah in še več o gobarskih »trofejah« bi se dalo še veliko napisati. Tudi vam se bodo kopičile izkušnje o nabiranju pre mnogih užitnih gob, prav tako pa tudi spomini na prijetne gobarske dogodivščine.

Danes vam želimo dati samo nekaj receptov za pripravljeno jedi z gobami.

»Pohani« jurčki

Potrebujemo približno 4 večje jurčke. Ko jih očistimo (obariti jih ne smemo), jih zrežemo na podolgovate rezine debeline 1 cm. Bat oz. steblo ne pride tako v poštev, zato ga raje porabimo za gobovo juho ali podobno.

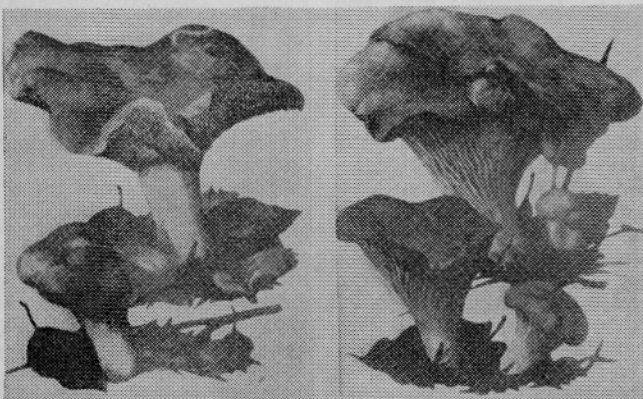
Zrezane »klobučke« nato povaljamo v moki, stepenem jajcu in drobtincah (postopek je isti kot pri zrezkih). Tako pripravljene damo v ponev z vročo mastjo. Pečemo jih približno 10 minut. Servirane osolimo, dodamo kruh ali pire krompir in zeleno solato.

Pražene gobe s sirom

Ko jih obarimo, jih zelo drobno sesekljamo in damo na vročo mast s čebulo in peteršiljem, dodamo sol in poper. Vse skupaj pražimo 15–20 minut, nakar dodamo še malo naribanega sira, lahko tudi trikotni sir, in počakamo, da se stopi. Poleg serviramo kruh in solato.

Pražene gobe s pašteto

Pri praženju dodamo poleg čebule, peteršilja, soli in po-

Užitni rumeni ježek in navadna lišička

pra še orešček in kocko »Argo« ali »Knorr« juhe ter zalivamo z vodo. Vse skupaj pražimo 15–20 minut, dodamo srednje veliko pašteto (lahko pa tudi ostanke pečene ali kuhanega mesa). Še

nekaj minut pražimo in serviramo z ajvarjem in kruhom.

Pri obeh primerih določite količino gob sami, če jih imate bolj malo dodajte več sira oz. večjo količino pašte-

te, vsekakor pa je npr. liter obarjenih lišičk za štiri osebe več kot dovolj.

Želimo vam obilno bero in — dober tek!

I. R.

Za vaš dom

Na jedilni mizi tudi cvetlice ...

«Kdor ima dva hlebca kruha, naj en hlebec proda in namesto njega kupi cvetlice, kajti kruh hrani telo — cvetlice so hrana za dušo,« to je stari jutrovski izrek.

Vseeno je, če ta izrek poznate ali ne, ste ga že mnogokrat nevede upoštevali, ko ste na jedilno mizo postavili tudi cvetlice ...

Poglejmo kakšne cvetlice bomo dali na mizo in v kakšno posodo oz. vazo.

Na okrogle in podolgovate mize postavimo okrogle vaze, na ovalne ali pravokotne pa podolgovate.

Cvetlice na mizi naj ne bodo ovira, zato šopek ne sme preprečiti poti k jedem ali pijači, zato naj bo med obedom šopek nizek in ne močno dišeč.

Cvetlični okras bo najlepši, če se bo ujemal z belim prtom. Pri barvastih oz. rožnatih vzorcih moramo biti že

bolj previdni — cvetlice naj bodo v eni barvi — s tem dajejo slovesno vzdušje, nasprotno barve pa napravijo mizo živahno. Večkrat pozabimo, da pri umetni svetlobi nekatere barve cvetov ne pridejo do lepega izraza, zato uporabimo močno rumene tone, oranžne in živo rdeče barve. Manj primerni so torej svetli toni.

Še bolj kot letni čas pa odloča o vrsti in barvi cvetlic značaj praznovanja. Okras mize ni samemu sebi namen, ampak naj poudari slovesnost.

Kakšno cvetje bomo podarili

V davnih časih je imela skoraj vsaka cvetlica svoj pomen in pregovor. V današnjem času ni več tako. Vsekakor pa je cvetje od nekdanj imelo le dober namen — zvestobo, hvaležnost, pozornost itd.

Danes izbiramo šopek po drugačnih kriterijih, čeprav še vedno obstajajo določena pravila, ki jih je treba upoštevati.

Velikega šopka ne moremo podariti osebi, ki ima npr.

majhno stanovanje. Če se nam zdi majhen šopek preskromen, imamo še vedno možnost, da podarimo cvetje v primerni vazi. Tudi en sam lep cvet dekorativne vrtnice je pogosto dobrodošel. Torej v večini primerov darujemo le majhne šopke, le v izjemnih primerih lahko podarimo velik šop cvetja.

Če običesmo bolnika — ne glede na spol — vsak bo

drobnega cvetja vesel. Veliki šopki niso preveč zaželeni, saj dajejo premočan vonj, pa tudi strežno osebje ima s tem preveč dela.

Še eno pravilo velja za podarjene šopke: nikdar ne smemo darovati parno število cvetlic. Na to opozorijo že v cvetličarni — vendar ne vedno in povsod, zato moramo biti pri tem dovolj pozorni.

A. R.

Novosti na policah tržiške knjižnice

Ivan Matičič: RDEČI SIGNALI

Knjiga, ki jo tokrat predstavljamo — »Rdeči signali« — je zanimiva literarna obdelava življenja ilegalcev — tiskarjev, ki so od druge polovice leta 1942 do februarja naslednjega leta delali v ilegalni tiskarni »Tone Tomšič« v Šubičevi ulici v Ljubljani.

Na osnovi zgodovinskih virov opisuje Matičič v uvodnem delu nastanek tiskarne in predstavi ljudi, ki so v njej delali, nato pa bralca z neposrednim načinom pripovedovanja uvede v osebno, intimno plat življenja tiskarjev ter s spretnostjo zrelega oblikovalca ponazori njihove stiske, dvome, upe in zmage.

Avtor zaključuje knjigo z izdajo in odkritjem tiskarne ter z uspelim begom tiskarjev pred italijansko policijo, za epilog dodaja še dogodke, ki so temu odkritju sledili.

George Martell: IZREDNI OBVEŠEVALEC

Angleški pisec je dal knjigi podnaslov »Mož, ki je rešil London«. Pripoveduje o povprečnem Francozu Reneju Holardu, ki se ni mogel sprijazniti s francoskim porazom v vojni s Hitlerjevo Nemčijo

in je na svojo pest organiziral v okupirani Franciji obveščevalno mrežo, vzpostavil zvezo z zavezniki v Švici in po tej poti pošiljal važne informacije. Poleg številnih diverzantskih in obveščevalnih akcij je ta skupina tudi odkrila in ukradla načrte raketnih izstrelišč, s katerih so Nemci nameravali uničiti London.

MIZARSTVO ZA VSAKOGAR

Veliko je »konjičkov« za sprostitev nagnen, ki se jim v poklicu ne moremo dovolj posvetiti ali pa sploh ne pridejo do veljave. Skoraj vsak človek čuti potrebo po lastnem ustvarjalnem oblikovanju, zato je najlepša zaposlitev v prostem času delo, pri katerem lahko uveljavimo take želje. Malokateri material pa je za to bolj primeren kot prav les. Ta knjiga pa vam bo pojasnila, kakšna so osnovna pravila za strokovno obdelavo lesa.

Jacques Bergier:

VOHUNSTVO V INDUSTRIJI IN ZNANOSTI

Knjiga nas vodi v svet, o katerem vemo slabo malo,

vedar je blizu nas in nas morda celo potegne v svoje mreže, ne da bi se tega zavedali.

Začetki vohunstva v industriji so prastari. Avtor knjige opisuje vrsto resničnih primerov, posebno pozornost pa posveča vohunjenju med obema vojnama. Skrivno poizvedovanje v industriji je postalo pomembnejše od vojaškega vohunstva.

Enako zanimive podatke kot o vohunstvu v industriji navaja avtor knjige tudi za vohunstvo v znanosti. Sam je v začetku 2. svetovne vojne prešel v ilegalno in organiziral prvo znanstveno vohunsko službo proti Hitlerju. Njegova organizacija je opozorila zaveznike na nemški raketni in atomski center. Rezultat tega je bila zamuda pri izdelavi nemškega jedrskega orožja, kar je bistveno vplivalo na izid druge svetovne vojne.

Bergier ni napisal knjige z namenom, da bi dal vojaškimi tehnikami nove ideje, ampak je želel opozoriti človeštvo, kaj vse si sposobni znanstveniki lahko izmislijo.

(Nadaljevanje na 12. str.)

NAGRADNA KRIŽANKA

»80 let gasilstva v BPT«

KEM. ZN. ZA ZVEPLO	TUJE ŽENSKO IME	SOSEDNA DRŽAVA	TOVARNA GASILNIH NAPRAV IN OPREME	MEDNAR. KRATICA ZA SEVER	KREMEN-JAK VRSTNA KALCE + DONA	SLOVEN. NARODNO GLEDALIŠČE	1000 KG	AMER. VESOLJ. AGENCIJA	VRSTA LEPTOTICE	ZNAK ZA TESLA	POLMER	IGNAČ AHAČIČ	VRSTA NAPRAVE ZA GAŠENJE	VRTNA HIŠICA	NARODNI ODBOR	NAKAZILO PISMENE NALOGE ZA PLAČILO
ZENSKO IME Razjeda na koži ali sluznici				NEZNA + NEG. ŽENSKO IME		VRHUNSKI ŠPORTNIK ODPRTINA V ZIDU				Domača pritrtil.	Znamka za obilno žetev TROPSKO DREVO		DVA SAMOGL. POJAV PRI BRUŠENJU		RIMSKA 1 Dolenjska metropola	
KEM. ZN. ZA FOSFOR	MOŠKO IME	KIRURŠKA STRGALKA	KOZAŠKI TOSTNIK	KEM. ZN. AVT. OZN. TETOVA	PREVARA UKANA	Del opreme gasilca + OSEBNI ZAIEMK		AMPER AVT. OZN. SVEDSKE		ESTONEC 6. ČRKA ABECEDE					AVT. OZN. NOVE GRADIŠKE	
ZDELO = YALEC RAKET					Vrsta vžigalnikov 21. ČRKA ABECEDE											OSEBNI ZAIEMK
BAJESLOV NI KRALJ ITAKE					NAŠA REKA + SAVEZ KOMUN. OMLAD	DEL OBRAZA			ENICA							AVT. OZN. VALJEVA
IME ENE NAŠH MOTOR BRIZGALN				AVT. OZN. BASLA	JUGOSL. VOJNA POKRAJINA Kaznoga DEJANJA	Zračni DUH v Shakespeara Viharniku										OMAN CIRIL
LITER	DVA SAMOGL.			KVAR, defekt												OSEBNI ZAIEMK HLOD
ZAČETEK ABECEDE	TEGA LETA RIBIJA JAJČECA			DOLINA KAZALNI ZAIEMK	EDO ROBLEK		KRAJ NAD TRZIČEM	AVT. OZN. AVSTRUJE	DEL TELESA NIKOLAJ OMERSA							RAČUN (kratica) MUSLIM M. IME
PREK, ČEZ				Reka na Portug. AVT. OZN. KRAPINE	Nemesto ITALIJI BRITISH PETROL											NAŠA REKA
ATLETSKI KLUB	Nastav. Vrhovnih Vladimirjev KEM. ZN. ALUMINIJ			AVT. OZN. MARIBOR BERAC SIROMAK		EUGENE ONSAGER AR		NAOČNIKI								REKA V POMURJI Skupščina OBČINE
MESTO V ALŽIRIJI				100 m 20. ČRKA ABECEDE	TROPSKO DREVO MATI (jubkov.)			ANGSTRÖM								NEVESTIN PREMIO = ŽENJE
FUNKCIJA GASILSKI DESETINI		GASILSKA ČELADA														OSEBNI DOHODEK AVT. OZN. TURCIJE
EAST				ŽENSKO IME												KEM. ZN. KISIK SAMO = GLASNIK
METER				ISTI KINE SODORI OSEBA IZ BIBLIE												ČEBELJ, SAMEC
DOKTOR	RIMSKA 50	DRODJA ZA REZANJE														VRSTA VITAMINA GAS. PRIP. VZPENJ.
V STGR MITOLOG. BOG VETROV.				OLGA ČARMAN RDEČI KRIZ												GLAVNO MESTO ITALIJE
STANE ČEBULJ	IGRALEC BASČ Nastav. Vrhovnih Narija igralna karta					ITAL MOŠKO IME	BPT	MENE REUMUR		TERAN SLAVKO						KEM. ZN. ZA RADIJ
ISTI				JANEZ OMAN KAZALNI ZAIEMK	OSNOVNA ŠOLA			Stikalnica Zplaskav Znak za elektr. UPOR		TOVARNA V CELJU AVT. OZN. SPANJE						Medved falasti ali začudenja
TEMELJNA IZOBRAZ. SKUPNOST		M. IME FUNKCIJA V GASIL. DESETINI														Znamka avstrijski molarjev
LOJZE GORJANC	HEŠA PRAVICE SULPHUR							KAČA VELIKANNA VRŠILEC DOLŽNOSTI		EINSTEIN ALBERT						RIMSKI POZORAV VRSTA POKLICA
VZHOD				PREDLOG BEOTI = JEC	KONEC POLOTOKA TUR											ZNANA TOVARNA ZDRAVIL
TOPE SVETINA	zdelov st. SITAR RIMSKA 5															PEVSKI ZBOR
RAVEN, STOPNJA				ZNOTRAJ PRAZNO												PEVSKI ZBOR
ITAL SPOJNIK	KEM. ZN. ZA JOD			UNITED NATIONS Vodja gosp. OBRATA	Začet sos dr. Zave Primalec speročil.			Predsed. JSD BPT ITAL. DEN. ENOTA								PEVSKI ZBOR
CIRIL NOVAK	SAMOJED															RADIJ TONE ERJAVEC
ELEKTROINDUSTRIJA	PRVI LE TALEC															PREDLOG RUDAR
OSLOVSKI GLAS	SLOVEN. LUKA 100 m															OBER = ÖSTER = REICH
GENERAL PETROL ASOCIATION																AVT. OZN. AUGSBURG KEM. ZN. SREBRO
DARILO																OSEBA IZ BIBLIE
BERLOT RUDI	RIMSKI MOŠKO IME BEZNI REGENS = BURGO															
NASAD				4. ČRKA ABECEDE AVT. OZN. NORVEŠKE	OKUSNA RIBA MEDMET VZDIHA											
KRATICA NAŠEGA GLASILA																VEZNIK

Naše mamice

Markun Marija je 18. junija 1974 rodila deklico, Minar Andreja 20. julija in Debevc Alojzija 25. julija deklico.

Najlepše čestitke in veliko zdravlj!

Vojaki nam pišejo

Tokrat sta se nam iz JLA oglasila dva nekdanja naša sodelavca:

Mujagić Hasan nam piše iz Bitole v Makedoniji.

V začetku pisma se najlepše zahvaljuje uredništvu, da je v tovarniškem glasilu objavilo njegove pozdrave in čestitke članom kolektiva.

Piše, da se je ob priliki obiska v neki tovarni v Bitoli pozanimal, kakšni so osebni dohodki zaposlenih. Delavci so v primerjavi s tržiškimi slabo plačani, saj zaslužijo le okrog 1.000,- din na mesec.

Najiskrenejše pozdravlja vse nekdanje delovne tovariše posebno še mojstra Milana iz tkalnice.

desetar
Mujagić Hasan
V. P. 4519/5
97002 Bitola

Drugo pismo je prišlo iz Sarajeva, napisal pa ga je Babić Silvo; ker je pismo kratko, vam ga posredujemo v celoti:

Javljam se vam, ker niti v JNA ne morem pozabiti vašega kolektiva. Med vami sem se počutil, kot bi bil doma. Lepo vas prosim, da bi mi pošiljali Tekstilca, tako bi bil seznanjen z delovnimi uspehi vašega kolektiva.

Pozdravljam vse sodelavce iz belilnice, obenem pa vam želim, da bi vaš kolektiv še hitreje napredoval!

Vaš sodelavec Babić Silvo

Vojnik
Babić Silvo
V. P. 7763/1
71002 Sarajevo

IZZREBANI REŠEVALCI

Tokrat smo prejeli 76 rešitev, od teh je bilo 46 pravih, žreb pa je določil naslednje dobitnike:

1. nagrado 50,00 din prejme Mayer Mara — prodajni odelek

2. nagrado 40,00 din prejme Hladnik Ivica — knjigovodstvo

3. nagrado 30,00 din prejme Ahačić Zora — izplačilna pisarna

4. nagrado 20,00 din prejme

Erlah Marija — finančni sektor

5. nagrado 10,00 din prejme Radon Matija — mehanična delavnica.

Rešitve oddajte do 15. septembra v nabiralnik TT.

Nagrade za današnja križanko:

1. nagrada 100,00 din
2. nagrada 80,00 din
3. nagrada 60,00 din
4. nagrada 40,00 din
5. nagrada 20,00 din

Zahvali

Ob smrti našega dragega moža in očeta

SLAVKA STRITIHA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam ob težkem trenutku priskočili na pomoč. Posebno se zahvaljujemo sindikalni organizaciji, obratnemu vodstvu tkalnice, dr. Robiču za dolgoletno zdravljenje, ter

vsem, ki so darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoci: žena Rozi ter sinova Srečko in Zdenko

Najtopleje se zahvaljujem odboru za družbeni standard za denarno pomoč, ki mi je bila dodeljena v času moje bolezni.

Pirman Ana iz predilnice

Varujmo se nezgod

V mesecu juliju se je zgodila samo ena obratna nezgoda:

Drobnič Janez, zaposlen v oplemenitilnici v oddelku belilnice, si je pri belilnem agregatu poškodoval prst leve roke.

Vzrok nesreče: nevaren način dela.

v vzdrž.-energetske obrate: Srečnik Stane, Bergant Borut;

Iz podjetja pa so odšli naslednji:

samovoljno: Veljanovski Vanče, Godnov Neža, Rant Bernarda;

sporazumna odpoved: Tišler Olga;

potek odločbe za določen čas: Dukič Božo;

v Poreč: Tejič Jovanka;

umrl: Stritih Slavko.

Prišli — odšli

V mesecu juliju so prišli v podjetje naslednji sodelavci:

v tkalnico: Marinič Marica, Pegrin Milena, Gregorinčič Milan;

Rega — Rega

Ni še minil čas klik-klaka in že se je pojavila nova igra za stare in mlade, imenovana rega-rega. Seznanimo se najprej z dogodkom, ki je dal povod za izum te nove igrčke.

Neki politik je pred volitvami potoval po deželi in z ognjevitimi govori prepričeval ljudi, naj glasujejo zanj. Tako se je nekoč ustavil v majhni vasi in najavil svoja izvajanja v vaški kinodvorani. Zbralo se je kar precej radovednežev. Govornik je veselo splezal na oder, počil na mizo zajetno mapo spisov in začel. Ko je že nekaj časa govoril, ga je nenadoma prekinilo glasno »...regarega kvak...«, ki je prihajalo nekje iz dvorane. Užaljeno je pogledal na zbrano občinstvo in nadaljeval. »...Regarega kvak...«, se je spet oglasilo.

»Zdi se mi da nekdo kvaka!«

Vse tiho. Nervozno je nadaljeval »...regarega kvak!« »Prosim vas, kdo pa kvaka tukaj?!«, je zatulil govornik. Vaščani so ga debelo gledali. Vstal je starijši možakar, se počohal za ušesom in rekel:

»No, veste kaj! Kot vidim, samo vi odpirate usta in če tisto, kar govorite, imenujete kvakanje, vas ne bom več poslušal. Lahko noč!« Vaščani so pokimali in drug za drugim odšli. Govornik je občepel na odru in odprtih ust zijal v prazno dvorano. Pozneje se je izvedelo, da je neki paglavec prinesel s seboj živo žabo in ker se je med govorom dolgočasil, jo je večkrat uščipnil, da je glasno zajavkala.

Ta zgodbica je prišla na ušesa nekemu genialnemu Američanu, Mr. Smike imenovanem, in izdelal je igrčko, ki jo je krstil rega-rega. To je majhna stvarca v obliki črke V in ko pritisnete na oba kraka, se iz nje jasno in glasno oglasi regarega-kvak-kvak. Izdelal je rege z različnimi glasovi, lahko kupite rega z debelim basom starega žabona, s krepkim tenorjem mladega žabca, ali tako, da poje v visokem sopranu mlade žabice.

Izum ni samo zabaven, pokazal je tudi svojo praktično vrednost. Neko podjetje je že kupilo čez sto tisoč primerkov za svoje uradnike, katerim otrdijo prsti od na-

pornega pisanja. Tako od časa do časa vzamejo v roke rega-rega in si razgibajo prste s prijetnim reganjem.

Lahko ga uporabite, kadar greste na kako predavanje, koncert, zabavno prireditev itd. ... Ko bo nastopajoči končal, ga boste nagradili z odobravaljočim reganjem žab in žabcev. Tako se boste obvarovali boleče zateklih rok zaradi ploskanja.

Rega-rega manija se širi in po zadnjih vesteh vsaj že pol Amerike rega in kvaka od jutra do večera. V kratkem bo preskočila lužo in osvojila tudi Evropo in ostale kontinente. Mr. Smike izjavlja da bo začel izdelovati tudi rege, ki bodo oponašale še druge živali in ne samo žabe. Le naprej, Mr. Smike, vaše umotvore bodo ljudje navdušeno razgrabili! Življenje bo postalo manj naporno, po cestah nam ne bo več treba zavijati oči, raztegovati ust v prisiljen nasmeh ali jezno gubati čela. Preden bomo odšli od doma, bomo vtaknili v žep nekaj regic in jih okoliščinam primerno uporabili. Vzemimo samo nekaj primerov:

... greš mimo seksi punce, se oglasiš s pohotnim rezgertanjem mladega žrebca,

... srečaš žensko, ki te je potegnila za nos, jo pozdraviš z zaničljivim kozjim meketanjem,

... zagledaš starega sovražnika in že zadoni idiotsko riganje dolgohega sivčka,

... srečaš svojega šefa, priporočljivo je, da vzdigneš klobuk in ga pozdraviš z glasom, ki ti ga je dala mati narava, sicer se ti utegne naslednji dan v službi pripetiti kaj neprijetnega! Da, da, po zaslugi Mr. Smikea se nam obetajo še zanimivi časi.

Ob dnevu graničarjev

V četrtek, 15. avgusta so pripadniki obmejnih enot proslavili 30. obletnico ustanovitve KNOJ, katerega tradicije nadaljujejo obmejne enote JLA. Ta dan so obiskali obmejno karavlo »Srečka Perhavca« v Medvodju predstavnik družbenopolitičnih organizacij Tržiča. Ker je podjetje pokrovitelj mad to ka-

ravlo, so se slovesnosti ob prazniku graničarjev udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov BPT. Osrednja slovesnost s kulturnim programom je bila v Medvodju, nakar so udeleženci odšli na Šišo, kjer so preživeli prijetno popoldne s čuvarji naše severne meje.

Novice na policah tržiške knjižnice

(Nadaljevanje z 10. str.)

L. P. Hartley:

VOLČJA ČESNJA

Zgodba je podana v reperspektivi: Leo, zdaj že starejši mož, obuja spomine na poletje, ki ga je kot šolarček preživel na podeželskem dvorcu pri soščelvi družini. Tu doživi silovit čustven pretres, ki zapusti v njegovi duševnosti trajne posledice. V svoji neizkušenosti se je namreč zapletel v ljubezensko zgodbo domače hčere, ki se konča s tragično smrtjo njegove ljubimca.

Poseben čar pripovedi je v tem, da je dogajanje vseskozi vidno samo skozi medij mladostnikove duševnosti, skozi njegove še nezrele, neustrezne predstave o življenju. Med odlike romana lahko prištejemo poleg tenkočutne karakterizacije in dialoga še silno sugestivno ozračje razgrete poletne pokrajine nekje v Norfolku, ki ustrezno uokvirja zgodbo o vroči ljubezenski strasti.

Branko Šömen:

SKREGAN S PAMETJO

Branko Šömen, pesnik in publicist, je knjigi humoresk

dal naslov »Skregan s pametjo« in jo posvetil Franetu Milčinskemu-Ježku. Vanjo je vključil 22 kratkih humoresk, ki imajo večinoma epizodni karakter, nekatere so grajene na situacijskih domislicah, druge na anekdotičnih strukturah, vsem pa je lasten lahkoten, sproščen, neposreden opis, ki — razen redkih izjem — ne teži k moralni poanti, temveč skuša predvsem prikazati smešne strani naše potrošniške vsakdanjosti.

V humoreskah ni tistih kritično zajedljivih primesi, ki jih pozna satirična pisanja, prežeta so z radoživostjo, domislica, rahlimi namigi sem in tja, skratka: neobvezno zabavne. In seveda bralne. Za dobro počutje in razvedrilo. To nam je včasih, bolj kot se morda zavedamo, tudi potrebno.

Oglas

Prodam dobro ohranjeno peč na olje znamke »OMNIJA«. Naslov se dobi v uredništvu TT.

...ker sem pozabila soliti juho...

»Tržiški tekstilec« — glasilo delovne skupnosti Bombažne predilnice in tkalnice Tržič — ureja uredniški odbor: Lončar Janez, Seidel Vladimir, Fornazarič Stanko, Švab Anica, Eržen Vlasta, Cerar Franc, Markun Alenka, Rakovec Cirila, Herak Marjan, Sarabon Franci, Mrak Marjeta, Peternelj Štefka. — Glavni in odgovorni urednik Furlan Janez — Naslov uredništva: BPT Tržič 64290. Telefon 50-340 int. 90 — Tisk GP Gorenjski tisk Kranj v 1450 izvodih — Glasilo izhaja enkrat mesečno — List dobijo člani kolektiva brezplačno. — Glasilo je po 7. točki I. odstavka 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, Uradni list SFRJ št. 33/72, prosto plačila prometnega davka.